

Nr. 48
(354)

27.XI–3.XII 1996

Comentarii politice de:
GABRIELA ADAMEȘTEANU,
ȘERBAN ORESCU,
GABRIEL ANDREESCU

„Cartea Albă a Securității“

citită de
DAN C MIHĂILESCU pag. 15

Mafia drogurilor în România

pag. 6

ZOE PETRE, Consilier prezidențial

Desemnarea primarului general al Bucureștiului, Victor Ciorbea, drept viitorul prim-ministru al guvernului CDR-USD n-a venit chiar atât de neașteptat și imprevizibil pe cât s-a lăsat, *post factum*, impresia. Se știa bine, și de mai multă vreme, că nici d-l Radu Vasile, nici d-l Ulm Spineanu nu dețineau suficiente atuuri pentru a se achita satisfăcător de o responsabilitate atât de grea. Pe de altă parte, desemnarea d-lui Ciorbea, de-abia de cinci luni ales primar general, sugerează numărul extrem de strâns al opțiunilor cu adevărat serioase disponibile.

În orice caz, unul dintre cele mai serioase motive pentru desemnarea d-lui Ciorbea – chiar dacă nu și singurul – este recunoscuta sa capacitate de bun negociator, cit și experiența sa fructuoasă la primăria capitalei de conducere a unei coaliții CDR-USD. Și cu aceasta ajungem la tema acestui mic text: *negocierile*.

După experiența fundamentală democratică a înlocuirii puterii prin alegeri, opinia publică din România are parte în zilele acestea de o a doua experiență, mai discretă firește, dar aproape la fel de esențială în ordinea democratică precum alegerile, și care constituie în orice caz un complement necesar la alegeri: negocierile pentru formarea unui nou guvern și a unei noi majorități parlamentare solide.

Iată o situație puțin înțeleasă deocamdată, tratată rău și cu multă desconsiderație de către unii jurnaliști, ce se pretind totuși cînd „analști”, cînd „formatori de opinie”, și de obicei ambele. Enervați că negocierile nu se fac în văzul și auzul tuturor, acești jurnaliști incurajează publicul să le privească ca pe o tîrguială vulgară, ce are ca unic scop și sens faimosul „ciolan”, ori împărțirea a nu mai puțin bine cunoscutului „cozonac al puterii”. Or, mă întreb, cum ar dori acești rectori ai spiritului public să se procedeze cînd, în condițiile votului proporțional, ce nu produce decît majorități relative, trebuie lucrat pentru a se alcătui noua majoritate? Eventual, să fie chemați pe rînd toți potențialii miniștri înaintea primului-ministru și să primească slujba și sarcinile, după care să strige: „Să trăiți, tov. Ciorbea”?

Dar de ce constituie experiența negocierilor politice o noutate pentru lumea românească?

Regimul comunist nu cunoștea, ca principiu general, negocierea. Mai mult, sistemul neostalinist din România, impus de Ceaușescu, a fost incapabil, spre deosebire de regimurile mai permissive din Polonia sau Ungaria, să angajeze un proces de negociere de tip „masă rotundă” cu societatea civilă, odată ce criza sa s-a accentuat. Această intransigență și inflexibilitate a dus la violențele din decembrie.

Dar și în continuare, procesele de negociere reală au rămas rare și inconsistente. Pentru Ion Iliescu, a negocia cu opoziția, așa cum a fost nevoie la finele lui ianuarie 1990, ori cu demonstrații din Piața Universității, s-a dovedit o imposibilitate psihologică,

PUNR nu l-au respectat și, în final, cabinetul Văcăroiu și-a terminat mandatul nu numai la fel de minoritar precum îl începuse, dar complet izolat și discreditat. Să mai spunem că nici negocieri sindicale reale nu au prea avut loc de-a lungul acestor patru ani, guvernul Văcăroiu încercînd de obicei să păcălească și să saboteze sindicatele.

Pentru ca între două părți să poată fi ținute negocieri demne de acest nume este necesară o compatibilitate a scopurilor, a mijloacelor, respectul pentru celălalt și bună-credință. Dar – se va spune – nu este bătălia pentru putere în sine culpabilă? Nu e ea degradantă, atavică, trimițînd la instinctele primare, așa cum susțin unii? Ceea ce este degradant și periculos e numai a voi puterea ca scop în sine – *puterea de dragul puterii*. Așa a dorit comunismul de stat, și tot așa a dorit și fosta majoritate. De aceea, ea a privit orice contestare democratică serioasă drept o sfidare și o primejdie, și orice negociere cu un adversar drept o capitulare. Adversarul și chiar aliatul nu puteau fi niciodată demni de respect, în raporturile cu ei bună-credința nu-și avea locul tocmai fiindcă scopul urmărit se identifica cu mijlocul – *puterea*.

Cred că lucrurile stau acum altfel: nici CDR, nici USD, nici UDMR nu văd puterea dobîndită drept un scop în sine, ci numai ca pe un mijloc. Ele au astfel toate datele pentru a negocia în adevăratul sens al cuvîntului și pentru a ajunge la un acord care să reprezinte un compromis echitabil și respectat de toate părțile. Că negocierile (sau, dacă se preferă, tratativele) pot fi laborioase, uneori delicate, prelungite – nu este decît firesc. Un acord cu prea multe puncte vagi, sau incomplet, nu are șanse de a fi respectat sau de a fi funcțional. Cine nu înțelege acest lucru nu a aflat că democrația este un etern compromis – iar compromisul, considerat de atîția drept vulgar și înjositor, rămîne totuși singurul mijloc eficace inventat vreodată pentru a evita violența și arbitrarul.

ANDREI CORNEA

Negocieri

dacă nu și ideologică, așa cum el nu a fost capabil nici să negocieze cu Petre Roman un acord pentru evitarea violențelor în septembrie 1991.

Trebuie observat de asemenea că negocierea politică a continuat să rămînă cu totul formală în tot timpul guvernării Văcăroiu. Între PDSR și aliații săi nu au avut loc veritabile tratative pentru alcătuirea cabinetului în 1992, ci un tîrg inavuiabil, care a dus la alcătuirea unui cabinet minoritar, în care primul-ministru nu era nici măcar membru al partidului de guvernămînt. În continuare, ori de cite ori PRM sau PUNR mai doreau posturi, ori avantaje, recurgeau la șantaj, la denunț prin presă, la amenințări. Pînă la urmă, PUNR a căpătat posturi de miniștri în baza unui acord pe care nici PDSR, nici

I. Intelectualii nu sînt mai oportuniști ca alte categorii ale societății. Toți oamenii vor să supraviețuiască, cât mai bine, în orice societate. Doar că oportunismul intelectualilor este respingător, datorită faptului că pe care le posedă în instrumentele lor. În luna noiembrie 1989, stalinizarea – adică deturnarea ideii comuniste sau socialiste – a determinat un oportunism generalizat. Intelectualii nu au făcut excepție. Excesul de zel al unora, inițiativa „creatoare” legată de întărirea cultului personalității au depășit cu mult disidența manifestă (căci simpla fugă în Occident pentru a se realiza material nu este disidență; doar cea pentru realizarea profesională reprezintă o palmă pe obrazul „socialismului”). Cu atât mai mult, cu cît această disidență se făcea dintr-o perspectivă necritică, neselectivă: totul era rău, socialismul este stalinism etc.

Și eu am fost oportunist. Pentru a publica (ciopîrțită, în *Revista de filosofie*, transformată pînă la a nu mă recunoaște, în *Era socialistă...*), a trebuit să introduc citate, referiri la drumul arătat de către Nicolae Ceaușescu. Aș fi putut să nu fi publicat? Eu nu am ales acest mod de „rezistență”, pentru că nu mi se părea a fi intelectual. Eu scriam pentru că eram interesat de problemele respective și doream să particip la elucidarea lor, deci să comunic cu alții. Mîngîindu-mă cu gîndul că citatele nu conțineau idei cu care nu eram de acord (căci, formal, multe idei erau democratice, moderne și umaniste, constituind însă un învelș mistificator al stalinismului), consideram că: a) este important să publice cît mai mulți, în afara celor care-și însușiseră domeniul și că b) pe raza „activității științifice” voi putea să influențez procesul ideologic din țara noastră. Desigur că am văzut opoziția dintre „vorbă și faptă”, dar eram și sînt convins că nu ideea socialismului este greșită și este cauza acestei opoziții, ci practica, ceea ce înseamnă și pervertirea dogmatică și festivitățile „vorbe”. Practiciile rele îi corespundeau o teorie la fel de rea, dar aceasta era cea stalinistă, caricaturizarea și deturnarea socialismului. Eram naivă, lipsită de informații și motivată de o frumoașă și obișnuită viață de familie. Dar, mai mult decît toate aceste aspecte, eram convinsă că nu disidența antistalinistă este soluția distrugerii stalinismului și că socialismul are puterea de a corecta și elimina stalinismul. Și astăzi cred că, în principiu, socialismul se poate corecta în mod socialist și că el – adică democrația, respectul demnității omului, oricare ar fi el, antiliberismul politic, tocmai pe baza dezvoltării intelectuale profesionale a „oamenilor de rînd” – este organizarea socială deschisă problemelor născute de era computerelor și a nesigurății planetare.

II. A vorbi de rolul intelectualilor înseamnă a ne referi la rolul celor cu studii superioare, care au și o conștiință critică, de „misiune socială, vizibilă pentru restul lumii” (Magda Cîrnei în „22”, nr. 28(334), p. 12). Într-adevăr, dacă intelectualii au numai un profesionalism înalt calificat, ei nu pot avea în societate decît funcția firească de tehnicieni, experți în domeniile lor concrete. Ei nu sînt însă și cei care înțeleg, adică reflectează asupra, și abia astfel judecă societatea. Dar, dacă sînt intelectuali, adică au o conștiință critică, ei trebuie să fie

„învățători” ai spiritului critic (*„tribune”* – spune Sorin Alexandrescu în „22” nr. 26(332), p. 8) în societate, și nu deasupra sa.

Conștiința critică a intelectualilor este puternică tocmai pentru că reprezintă întrebările societății legate de procesele sociale, de conducere, de modernizare etc. De aceea, recunoașterea contribuției specifice a intelectualilor în limpezirea și îndrumarea acestor întrebări, probleme, răspunsuri nu subînțelege însă rolul lor politic deasupra diferitelor categorii ale populației. Conștiința de intelectual (elită profesională și conștiință critică) respinge elitismul politic, pentru că are nevoie de un dialog cît mai larg și de interlocutori respectabili, deci de democrație. A spune că nu plebea împinge înainte societatea este o filosofie ieftină, pentru că face o confuzie voită între elitele profesionale (și intelectuale) și cele politice. Ea ascunde, în fond, opinia politică despre legitimitatea supunerii „vulgului”. Or, democrația necesară intelectualilor înseamnă participarea reală a societății civile, deci creșterea nivelului acesteia, dreptul său de a alege în cunoștință de cauză și demnitare.

De aceea, „retragerea intelectualilor” (Sorin Alexandrescu, *ibidem*), adică retragerea spiritului critic în fața profesionalismului nu este îndreptățită, nici măcar în Occidentul postmodern. Ea este determinată, desigur, de regimuri politice nedemocratice și de crize ale democrației și ale legitimității sistemului; dar reprezintă o formă de adaptare comodă a intelectualilor, de oportunism (...)

Tendința de excludere a spiritului critic, de aservire a intelectualilor față de puterea dominantă nu este numai o particularitate a stalinismului, ca deturnare antidemocratică a socialismului, ci și a Occidentului democratic. Desigur că pe această bază nu se pot echivala cele două regimuri politice: în democrații există posibilitatea internă a opoziției la excluderea spiritului critic. Dar, mă îndoiesc că paradigma poziției excluse a intelectualilor români, de la putere, ar fi diferită față de Occident, cum crede Mihai Zamfir (*ibidem*). Mai mult, în perioada postbelică, aici s-a manifestat și o ruptură între intelectuali: pe măsură ce unii acceptau să abdice de la profesia de spiritului critic, ei deveneau stipendiarii onorabili ai politici (puterii) (v. și studenții lideri ai mișcării din mai '68, care au devenit prosperi oameni de afaceri sau politici), în timp ce alții, cărora nu li se interziseseră, e adevărat, gîndirea critică, au fost – mai mult sau mai puțin – izolați de comunicarea necesară dintre intelectuali și celelalte categorii sociale.

Astăzi se perpetuează o concepție copilărească, dacă nu ar avea rezonanță și consecințe staliniste, a unor intelectuali care își adjudică doar lor calitatea de „luminători”, fără să se întemeieze pe evaluarea propriilor convingeri și pe dialogul cu argumentele proprii și adverse, deci pe analiza lor. De aceea, de exemplu, contactul între cei din jurul Grupului de Dialog Social și revistei „22” și cei din jurul revistei *Societate și cultură* este cu totul întrerupt; și îndrăznesc să spun că, nu în primul rînd, din vina grupului din urmă. Dar, este păcat că există o asemenea situație; pentru că există și convergențe între cele două grupuri și dialogul direct între intelectuali nu este decît benefic, atît lor, cît și audiențelor lor. Iar grupul So-

cietate și cultură este privit cu aceeași neplăcere (și) de către forțele politice, desprec care s-ar presupune că ar trebui să îi utilizeze produsele.

Nu doresc să supăr pe nimeni, dar mă întreb în ce măsură este eficientă imaginea despre sine ca fiind singurii reprezentanți ai spiritului critic, și îl refuză celor care se opun stalinismului (și neostalinismului actual) dar care nu au aceeași orientare politică? În ce măsură opțiunile politice destul de diferite – de la cele care idealizează democrația reprezentativă, la monarhism și național-cristianism – sînt singurele legitime și toate, împreună, la fel de legitime? Și, oare, elitismul politic – ca principiu de conducere – este o consecință legitimă a existenței departajării profesionale și elitelor profesionale?

În România de astăzi – condusă de o dreaptă stalinistă (o dreaptă mascată în „centru-stînga”, deși optează pentru relații favorabile acaparării și care a preluat și cadre staliniste și metode antidemocratice) –, a fi intelectual de stînga nu este convenabil. De exemplu, grupul din jurul revistei *Societate și cultură* este abia tolerat și puternic marginalizat. Să recunoaștem că publicitatea intelectualilor legați de „opoziție” este mult mai mare, de parcă secreta hotărîre a puterii este transferarea ștafetei, tocmai acesteia. În ce mă privește, mă îndoiesc – și aș vrea să greșesc – că, prin venirea opoziției la guvernare, spiritul critic va fi mai liber, intelectualii nu vor mai fi aserviți, iar cei de stînga nu vor mai fi izolați (ceea ce nu înseamnă că sînt partizana puterii actuale).

III. Solidaritatea intelectualilor ar trebui să aibă ca obiectiv promovarea largă pentru că „între intelectualitatea română și realitate există o foarte mare distanță. Asta e imaginea mea” – Gabriela Adameșteanu în „22” nr. 28) a spiritului critic, a dialogului și democrației și nu a unei singure idei politice: „Să cîștige Opoziția”. Propunerea subînțeleasă a unora este că dacă „vine opoziția”, ea (re)stabilește (!) democrația și, pe această bază, toate lucrurile vor intra treptat „în normal”. În ce măsură însă această opoziție va pune în cauză (dar este ea interesată să facă asta?) raptul patrimoniului public de către rețelele de afaceriști, constituite deja, și care susțin orice partid aflat la putere și care le garantează achizițiile? Și în ce măsură opoziția va destrăma neostalinismul – politica clientelară, deci și aservirea intelectualilor, manipularea ideologică, privilegiile? O parte din discursul actual al intelectualilor susținători ai opoziției dă dovadă mai degrabă de un stalinism *à rebours* (căci intelectualii aserviți politici la putere sînt pur și simplu neostalinisti); ar trebui să existe o fundamentare teoretică mai serioasă a repudierii puterii actuale și, mai ales, o disociere între ea și semnele stîngii, pe care le-a confiscat. E bine că puterea este atacată, dar e grav că atacul este inconsistent, pentru că nu se distinge între falsă poziție de centru-stînga a puterii și ideile critice de stînga; se susține că acestea ar fi cauza ultimă a înfățișării actuale a puterii, ori aceasta este cea care încalcă, în manieră stalinistă, aceste idei. De aceea, ideile critice de stînga sînt la fel de opuse puterii, deși în alt sens, ca și cele ale intelectualilor din jurul Grupului de Dialog Social și al revistei „22”.

Dr. Ana Bazac

Luni, 16 noiembrie 1996, Valentin Feyns, colaborator al revistei noastre, a expedit pe adresa publicațiilor *Washington Times*, *New York Times* și *Los Angeles Times* textul de mai jos. Socotim utilă reproducerea lui în revista „22”, astfel ca cititorii să fie informați despre impactul în Occident al evenimentelor ultimilor șapte ani, din România.

România are a doua șansă: și noi la fel

În ultimele cîteva săptămîni, România a votat de două ori pentru schimbare. Mai întîi, prin alegerea unei majorități democratice în Parlament, iar apoi, prin alegerea în funcția de președinte al țării a lui Emil Constantinescu, candidatul Convenției Democratice. Românii și-au acordat o a doua șansă, pe drumul către o societate modernă și prosperitate economică.

În urmă cu șapte ani, pe primele pagini ale ziarelor din întreaga lume apăreau imagini cu străzile însingurate din România. Însă, revolta populară din Decembrie '89 și entuziasmul care i-a urmat s-au transformat în decepție, furt politic și confuzie organizată. În vîdu politic creat în cei cincizeci de ani de teroare comunistă, puterea a fost preluată cu ușurință de oligarhia activiștilor de rang doi, avînd controlul asupra Armatei, Securității, economiei și presei. Îmbinînd schimbările cosmetice cu violența fizică împotriva opozițiilor, inoculînd frica în rîndul populației traumatizate, ei au guvernat timp de șapte ani, într-o parodie a reformei economice, o parodie a justiției și a democrației. Ei nu au avut de ales: era singurul mod de a-i proteja pe vechii vinovați și averile dobîndite.

Ce s-a întîmplat cu noi? Atunci cînd blocul comunist a început să se destrame, în 1988-1989, Statele Unite au început să facă declarații de susținere a construirii noilor democrații și a economiilor de piață. Apoi ne-am confruntat cu realitatea, la care a trebuit să ne adaptăm. În România, ne-am resemnat să acceptăm un compromis cu o democrație relativă, *bonne pour l'Orient*, la fel cum, la începutul secolului, se obișnuia ca mărfurile deteriorate să fie stampate. În afară de orice altceva, această democrație a fost capabilă să mențină pacea și liniștea – la granița cu Iugoslavia mutilată – și să manifeste flexibilitate în politica externă, prin intermediul unor diplomați pricepuți și, uneori, eleganți. A învățat chiar să angajeze experți în relațiile cu publicul, care să ne ajute să închidem ochii.

Poporul român ne-a demonstrat că ne-am înșelat. L-am trădat, pentru scurt timp, și politica noastră a fost mioapă. Dar, avem o a doua șansă de a procedea așa cum trebuie. Noul regim din România se confruntă cu o responsabilitate economică și socială enormă și are foarte mult de recuperat. El are nevoie și merită tot sprijinul posibil. Este, fără îndoială, în interesul nostru național să îi acordăm sprijinul politic și economic absolut, în această conjunctură dificilă. România, a doua țară ca mărime din Europa Centrală și de Est, ar putea fi unul din partenerii noștri cei mai buni din zonă. Deși manifestă dorința sinceră de a fi integrată pe deplin în structurile europene, România are o moștenire dureroasă, în ce privește agresiunea dinspre Est și tratamentul arrogant sau condescendent din partea Occidentului. Procedînd în mod corect și găsind soluțiile potrivite, am putea dovedi că am făcut cea mai bună investiție din perioada de după Războiul Rece. Iar primul pas important ar fi adresarea unei invitații oficiale președintelui Constantinescu de a vizita Casa Albă, onoare pe care am avut înțelepciunea de a i-o refuza fostului președinte Iliescu.

VALENTIN FEYNS
SUA, 18 noiembrie 1996

ILIE ȘERBĂNESCU

Un semnal pentru leul în derivă

După victoria pe toată linia în alegerile parlamentare și prezidențiale, greul abia începe pentru tandemul CDR-USD, îndeosebi din cauza gravei situații economice. Deși, desigur, nimic nu poate fi rezolvat bătând din palme, sint totuși și probleme care cer o abordare urgentă. Și probabil urgența urgențelor o constituie trimiterea imediată a unui semnal pieței valutare pentru ca scăderea leului măcar să nu mai continue.

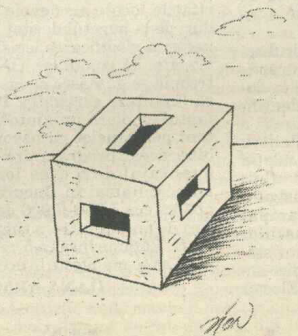
Nicînd, practic, diferența dintre cursurile de pe piețele paralele – ale caselor de schimb și neagră –, pe de o parte, și cursul zis de referință al Băncii Naționale – care se spune că ar fi cel stabilit pe piața interbancară de băncile dealer –, pe de altă parte, nu a fost atât de mare precum în ultimele săptămîni: circa 1.500 de lei la un dolar. Mai nou, a intervenit aproape o răsturnare de situație la casele de schimb, în condițiile absenței pur și simplu de pe piață a leilor, ceea ce a făcut ca pentru un dolar să nu se mai ofere decît sub 4.000 lei, față de cei 5.000 lei la care se ajunsese anterior. Indiferent însă de aceste fluctuații la casele de schimb și de ceea ce pretind autoritățile, încă în funcție, care sînt, evident, cele responsabile de situație, prin ținerrea artificială în chingă a cursului de referință, pentru motive vădit politice și electorale, acest curs, care se află acum la circa 3.500 lei pentru un dolar, nu mai reflectă realitatea pieței.

Confruntată cu un îndelungat și aprofundat decalaj între cererea de valută pentru importuri și, relativ, din ce în ce mai slabă ofertă de valută din exporturi, piața valutară din România nu are altă posibilitate de echilibrare decît devalorizarea cursului. Orice încercare de ținere în frîu a acestuia nu face decît să amîne deznodămîntul, care în mod obiectiv este același. Numai că, intervenind mai tîrziu, este mai costisitor, devalorizarea fiind mai pronunțată. Întrucît, între timp, toți operatorii de valută – agenții economici, bănci, case de schimb, particularii individuali – joacă la devalorizare, adică se comportă, în fond, firesc, ținînd pe cît posibil mai mult la sine valuta deținută și neintroducînd-o în circuit, tocmai în așteptarea obținerii, prin devalorizarea leului, a unei sume mai mari în monedă națională. Combaterea acestui joc la devalorizare nu poate fi făcută decît lăsînd cursul liber.

Nici împrumuturile externe nu folosesc la mare lucru. Căci, cu acestea, tot doar o amînire se obține.

Pînă la urmă, corecțiile de curs tot trebuie făcute și, cînd ajung să fie făcute, nota de plată include și dobînzile ce trebuie achitate în contul creditorilor contractate.

Este exact situația din acest an, cînd, deși România s-a împrumutat masiv pentru a face față plăților în contul datoriei externe și pentru ca Banca Națională să-și majoreze cît de cît rezervele valutare oficiale, a fost de ajuns ca valuta existentă pe piață, în condițiile cursului nevalorizat, să nu apară suficient pentru acoperirea importurilor energetice de iarnă, că leul a și luat-o la vale. Într-o primă fază, pe singura piață care realmente există ca piață în România: cea paralelă, și nu cea oficială, zisă interbancară. Pe aceasta, căderea cursului urmează...

Cît despre ce i-ar rămîne de făcut noului guvern în materie de curs valutar, ar fi să ia aminte la ceea ce s-a întîmplat în Bulgaria, unde lucrurile au ajuns, după ani de tergiversări, la un epilog tranșant. Ca și România, Bulgaria s-a tot străduit să nu facă reforme pe linia restructurării întreprinderilor, și atunci, în mod inevitabil, relativă stabilizare a inflației și a cursului monedei naționale – obținute chiar înaintea României – au fost pînă la urmă pierdute. Și încercarea de a le menține artificial a sfîrșit într-o explozie a prețurilor și într-o prăbușire catastrofală a monedei naționale. Restructurarea economiei a devenit gîtuitoare, ajungînd acum să

trebuiască a fi făcută intempestiv, și nu treptat, cum ar fi normal. Situația e atît de gravă, încît Fondul Monetar Internațional a cerut guvernului bulgar să adopte soluția extremă a instituirii unui „Consiliu Monetar”, adică introducerea unui sistem monetar fără bancă centrală (națională). Cursul valutar al monedei naționale este legat direct de cursul unei monede liber convertibile semnificative – dolarul american sau marca germană –, deci, are un curs identic cu al acesteia, motiv pentru care emisiunea de monedă națională nu se mai poate face decît strict la dimensiunea rezervelor de valută existente. Emisiuni pentru subvenții ascunse, pentru întreținerea de industrii falimentare, precum și pentru cheltuieli fără acoperire – chiar dacă este vorba de salarii, pensii sau alocații în materie de apărare națională, învățămînt, cultură, sănătate și altele – nu mai sînt posibile. Nu că ar fi rău economic, așa. Dar astfel se creează inevitabil probleme sociale pe termen scurt, dintre care unele deosebit de preocupante. Și aceasta numai și numai pentru faptul că adevăratele reforme, în loc să fie începute de mult, tocmai pentru a putea fi făcute treptat, iar efectele lor să fie gradual absorbite, au fost din păcate amînite și iar amînite, în așteptarea a nu se știe ce, căci bani din cer nu cad. N-au căzut, nu cad și nu vor cădea vreodată!

Așa că noul guvern nu are de fapt alternativă la a lăsa cursul să se acomodeze situației existente a pieței, cu toate consecințele pe linia ambalării inflației interne. Desigur, aceasta ar însemna ca inaugurarea mandatului său să fie asociată cu creșteri de prețuri, și nu cu ameliorările promise ale condițiilor de viață ale populației. Noul guvern are însă posibilitatea de a aduce în atenție starea dezastruoasă din economie, de care evident nu doar că nu este el responsabil, dar pe care forțele politice componente nici nu și-o îndepărtaseră a fi în realitate atît de departe de imaginea, puternic cosmetizată, prezentată de foștii guvernanți. Fapt este că, în actualele condiții din economie, se impune mai întîi un sever program de austeritate, pentru a se putea avea, apoi, în vedere ameliorarea dorită a condițiilor de viață ale oamenilor.

Există desigur și posibilitatea ca – pe lângă reorganizările necesare și inițiativele indispensabile pe linia reformei, asupra cărora trebuie de fapt să se concentreze – noul guvern să încerce a-și onora imediat și acele promisiuni ce reclamă și resurse materiale și financiare. Este posibil, dar – în situația actuală a economiei, ce nu oferă suport în acest sens – ar exista într-un asemenea caz riscul de a nu se mai putea evita o explozie de tip bulgăresc a inflației și cursului. Nici n-ar mai conta atunci că, de fapt, potențialul exploziv s-a acumulat în ultimii doi ani ai guvernării Văcăroiu, de vreme ce, din păcate pentru tandemul CDR-USD, explozia propriu-zisă s-ar produce nu mult timp după inaugurarea noii guvernări.

● Săptămîna pe scurt politică ●

Luni 18 noiembrie

• **SUA și Rusia salută noul președinte ales**
Purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, Glen Davies, a arătat că victoria convingătoare a d-lui Emil Constantinescu demonstrează că românii și-au consacrat din nou puterile și voința procesului de democratizare a țării. Totodată, președintele rus Boris Elțin a adresat o scrisoare lui Constantinescu în care îl felicită și în care își exprimă speranța în dezvoltarea în continuare a relațiilor dintre cele două țări.

Marti 19 noiembrie

• **Victor Ciorbea – desemnat pentru funcția de premier**

Cu unanimitate de voturi, Biroul de Conducere, Coordonare și Control al PNȚCD și ulterior CDR I-au desemnat pe Victor Ciorbea pentru funcția de prim-ministru.

• **Mesaj al Regelui Mihai către țară**
„Români, ați cîștigat pentru că ați votat. Ați ales în mod liber pe cei care vă vor reprezenta pentru a conduce Țara noastră”, se arată într-un mesaj al Regelui Mihai. Acesta mai declară că se va consacra în continuare apărării intereselor României în lumea întreagă.

Miercuri 20 noiembrie

• **Victor Ciorbea despre viitorul Executiv**
„Nu vom accepta persoane compromise sau implicate în diferite scandaluri în viitorul guvernului”, a declarat Victor Ciorbea, persoană desemnată de CDR pentru funcția de viitor premier.

• **PNȚCD nu are nimic cu senatorul I. Iliescu**
Președintele PNȚCD, Ion Diaconescu, a declarat că formațiunea sa politică va respinge orice inițiativă de invalidare a mandatului de senator al lui Ion Iliescu. Cu o zi înainte, Adrian Năstase a amenințat că PDSR

se va retrage din Parlament dacă, conform unor informații pe care le deține, se va încerca invalidarea mandatului de senator al lui Iliescu.

Joi 21 noiembrie

• **Au început negocierile pentru guvern**
Prima rundă a negocierilor pentru componența viitorului guvern s-a desfășurat între PNȚCD și USD. Discuțiile au fost exploratorii, constatîndu-se o serie de suprapunerii de solicitări. În principiu, s-a convenit ca în viitorul cabinet 10 posturi să revină PNȚCD, 7 USD, 5 PNL și unul UDMR.

• **PDSR și-a stabilit solicitările**
Delegația Permanentă a PDSR și-a stabilit solicitările de posturi în structurile de conducere ale Camerelor Parlamentului. Astfel, cel mai important partid al opoziției crede că are dreptul la două posturi de vicepreședinte și unul de chestor în Senat și la un post de vicepreședinte, unul de chestor și unul de secretar în Camera Deputaților.

Vineri 22 noiembrie

• **Curtea Constituțională validează noul președinte**

Cu unanimitate de voturi, Curtea Constituțională a validat alegerea lui Emil Constantinescu în funcția de președinte al României. Într-un scurt discurs, Constantinescu a arătat că președintele va trebui să fie atît un factor de progres, pentru realizarea saltului economic mult așteptat, cît și un factor de echilibru, care să protejeze populația de alte inutile schimbări.

Sîmbătă 23 noiembrie

• **Se pregătește programul de guvernare**
Reprezentanții partidelor din coaliția guvernamentală au început consultări pentru elaborarea programului viitorului cabinet Ciorbea. Se intenționează să pregătească două documente: un program pentru investirea Guvernului și un document privind relația cu FMI.

Rubrică realizată de MARIAN CHIRIAC

SCRISOARE DESCHISĂ

București, la 22 noiembrie 1996

Stimate Domnule Emil Constantinescu,

Încă de la înființarea sa, în decembrie 1989, GDS și-a legat luările de poziție și autoritatea de convingerea că numai o despărțire radicală de România spre un viitor acceptabil. În două rînduri, în mai 1990 și septembrie 1992, macazurile au fost prost puse. Legitimitatea morală a minorității favorabile schimbării s-a găsit într-un divorț dramatic de legitimitatea politică a unei majorități care, abil manipulată de nomenclatura regimului de tristă amintire, a crezut că este în interesul ei să opteze pentru stagnare și restaurația acestuia.

Prin alegerea Dumneavoastră, la 17 noiembrie 1996, în funcția de Președinte al României, sînteți cel chemat pentru a realiza repunerea României pe făgașul ei clasic. Aveți norocul de a fi omul prin care, firesc, macazurile pe care se mișcă România să poată fi, în fine, bine puse. În această sarcină extraordinară, GDS vă stă alături, cu sentimentul că efortul nostru, din acest moment, nu va mai fi irosit, iar România are șansa de a nu se mai simți condamnată la un destin de lumea a treia.

Felicitîndu-vă pentru victoria în alegeri pe care, prin Dumneavoastră, România o obținut-o împotriva unui trecut de aservire, GDS vă dorește, cu toată speranța acumulată în șapte ani de dezamăgiri, să fiți la înălțimea alegerii care a făcut din Dumneavoastră Președintele unei țări în căutare de limpezime, curaj și demnitate.

Membrii GDS: Gabriel Andreescu, Sorin Antohi, Victor Bărsan, Mariana Celac, Dan Cristian Comănescu, Radu Filipescu, Sorin Ilieșiu, Thomas Kleininger, părintele Iustin Marchiș, Adrian Marino, Andrei Oșteanu, H.-R. Patapievi, Cristian Preda, Ana Șincai, Mihai Șora, Stelian Tănase, Sorin Vieru

Servicii medicale și sociale la domiciliu

„Serviciile comunitare, o alternativă pentru persoanele dependente din România” a fost tema seminarului organizat de Consiliul Britanic în zilele de 4-6 octombrie a.c. la București. Scopul acestei manifestări a fost de a propune soluții pentru îngrijirea persoanelor dependente și pentru îmbunătățirea calității vieții lor și de a pune bazele unei cooperări în acest domeniu între autoritățile locale și organizațiile non-guvernamentale. Participanții la seminar au fost: autoritățile locale (primăria Bucureștiului, primăriile a patru sectoare și primăria din Trgoviște); Consiliul Britanic; ONG-uri (Fundatia pentru Îngrijiri Comunitare, Fundatia Estuar, Asociația pentru Sprijinul Copiilor cu Handicap Fizic din România, Fundația Activ din Botoșani, Asociația Nurselor din România, Asociația Moașelor din România); Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, București; Institutul de Igienă și Sănătate Publică; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Spitalul de Urgență din București; Banca Mondială; Fundația Soros.

Numărul celor care nu se pot descurca singuri este foarte mare: bătrâni, persoane cu handicapuri

fizice sau mintale, alcoolici, bolnavi de SIDA, persoane dependente de droguri etc. Unii dintre aceștia sînt îngrijiți de familii, în condiții adesea foarte grele, dar mulți sînt singuri și depind de sprijinul acordat de societate. Dificultățile de a găsi un loc de muncă, veniturile insuficiente, locuințele necorespunzătoare, absența unor servicii medico-sociale la domiciliu fac și mai dificilă viața și așa plină de privațiuni a acestor oameni. Nevoia de servicii de îngrijire devine tot mai mare, din cauza creșterii numărului persoanelor în vîrstă de peste 65 de ani și a apariției unor categorii noi de persoane ce au nevoie de îngrijire – bolnavii de SIDA, consumatorii de droguri ș.a.

Soluțiile propuse în cadrul seminarului urmăresc asigurarea îngrijirii acestor persoane la domiciliu. Primul pas este identificarea nevoilor lor de îngrijire și a serviciilor disponibile. Pentru aceasta, este esențială circulația informației între oamenii aflați în dificultate și cei ce pot asigura diferite servicii, în principal ONG-uri. Pe baza informațiilor culese, autoritățile locale vor stabili nevoile de servicii medico-sociale la nivelul populației. Ele vor

căuta apoi să găsească acele ONG-uri capabile să asigure serviciile cerute.

Etapa a doua constă în stabilirea priorităților în cadrul categoriilor de persoane aflate în dificultate, în funcție de posibilitățile de îngrijire în familie. Este important ca oamenii să înțeleagă limitele serviciilor ce pot fi asigurate, pentru a evita nașterea unor așteptări ce nu pot fi împlinite. Ei trebuie să știe, totodată, cum pot avea acces la diferitele servicii. Acest lucru poate fi realizat prin crearea unor oficii locale, de pildă citea unul în fiecare sector din București, unde oamenii să prezinte cererile și să obțină informația. Calitatea serviciilor oferite de ONG-uri va fi controlată de autoritatea publică, care va impune respectarea anumitor standarde.

Pentru dezvoltarea serviciilor medico-sociale la domiciliu, autoritățile locale au nevoie de fonduri de la bugetul de stat, ceea ce necesită modificarea legislației în vigoare. La rîndul lor, ONG-urile trebuie să găsească sponsori care să finanțeze serviciile. Pe lângă faptul că oferă un ajutor important persoanelor cu nevoi deosebite, acest program prezintă și avantajul de a crea locuri de muncă: numai în București vor apărea cca 5.000-7.000 de noi locuri de muncă într-un timp foarte scurt. Rămîne însă ca o voință politică să se manifeste în acest sens.

OANA ARMEANU

Comisia Națională de Statistică

Ciștigurile salariale medii nominale, pe principale ramuri ale economiei naționale

	Ciștigul salarial mediu brut în luna a X-a 1996 (lei)	
	brut	net
TOTAL	500.012	374.633
Industria	553.100	412.022
• extractivă	844.017	594.939
• prelucrătoare	507.452	383.009
Agricultură	379.082	294.001
Poșta și telecomunicații	554.814	415.252
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	387.145	295.542
Hoteluri și restaurante	354.203	275.629
Activități ale instituțiilor financiare și bancare	1.269.215	799.155
Învățămînt	381.822	301.242
Sănătate și asistență socială	349.515	274.597
Administrația publică	401.391	308.472

• **Ciștigul salarial mediu nominal brut pe total economie**, în luna octombrie a fost de **500.012 lei**, iar **cel net de 374.633 lei**. Ciștigul salarial mediu nominal net a înregistrat o creștere de 9,7% față de luna precedentă, ca urmare, în principal, a indexării, începînd cu data de 1 octombrie a.c., a salariilor și a majorării compensării în sumă fixă pentru creșterea prețurilor la energie electrică și combustibili, a negocierii salariilor în majoritatea ramurilor industriale și alte activități, precum și a acordării unor prime trimestriale.

• **Numărul șomerilor înregistrați** la data de 5 noiembrie 1996, potrivit datelor furnizate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, era de 659.446 persoane, în scădere cu 5.188 persoane, față de 5 octombrie a.c., iar **rata șomajului** (calculată prin raportarea numărului total al șomerilor la populația activă civilă, de la începutul anului) a fost de 6,3%. În numărul total de șomeri, femeile continuă să reprezinte mai mult de jumătate (54,7%), în timp ce din punct de vedere socio-profesional muncitorii rămîn categoria cea mai afectată (84,7%).

• **Principalele fenomene demografice** în perioada 1 I - 30 IX 1996 păstrează caracteristicile specifice ultimilor ani. Numărul de nașcuți-vii a fost de 179.617, cu 87 mai mic decît în perioada corespunzătoare a anului 1995, rata natalității, de 10,6 nașcuți-vii la 1.000 locuitori, situîndu-se la același nivel din perioada anului precedent. Numărul decedaților a fost de 215.834, mai mare cu 16.952 față de primele 9 luni din 1995, rata mortalității generale fiind în creștere (12,7 decedați la 1.000 locuitori față de 11,7 în perioada 1 I - 30 IX 1995). Creșterea ratei mortalității generale, în condițiile menținerii natalității la un nivel scăzut, a avut ca rezultat un spor negativ al populației de 36.217 persoane, cu 17.039 persoane mai mare decît în perioada corespunzătoare din anul precedent.

• **Numărul deceselor** din primul an de viață, care a fost de 3.830 (față de 3.804 în primele 9 luni din 1995), a determinat o ușoară creștere a mortalității infantile, de la 21,2 la 21,3 decedați în vîrstă sub un an la 1.000 nașcuți-vii.

În privința stării familiei, se constată că numărul căsătoriilor încheiate a fost de 106.788, rezultînd o rată a nupțialității de 6,3 căsătorii la 1.000 locuitori (față de 6,4 în perioada corespunzătoare a anului precedent). În același interval de timp, numărul căsătoriilor desfăcute prin divorț (26.942) înregistrează o ușoară scădere, comparativ cu 9 luni din 1995, rata divorțialității fiind de 1,59 față de 1,61 divorțuri la 1.000 locuitori în perioada 1 I - 30 IX 1995.

Sursa: Buletin statistic lunar, nr. 10, din octombrie 1996, al Comisiei Naționale pentru Statistică

PDSR se pregătește de opoziție

Intrat în opoziție în urma alegerilor parlamentare de la 3 noiembrie, fostul partid de guvernămînt încearcă acum să se reorganizeze și să-și definească noi obiective politice.

Schimbările au început de sus. Joi 21 noiembrie, președintele PDSR, Oliviu Gherman, și-a anunțat demisia din această funcție, propunînd totodată ca viitorul lider al partidului să fie Ion Iliescu. „Acum, cînd preluarea conducerii partidului nostru de către d-l Ion Iliescu nu mai contravine Constituției, cred că este o datorie morală să solicit Delegației Permanente să mă considere demis din funcția de președinte al PDSR și să propună proximei plenare a Consiliului Național alegerea ca președinte al PDSR a d-lui Iliescu”, se arată în scrisoarea de demisie a lui Gherman. Acesta va asigura interimatul conducerii, deoarece proaspătul senator Ion Iliescu va putea deveni membru al partidului abia peste o lună.

Noul statut al președintelui Iliescu era să fie și motivul unui scandal politic, însă acesta a fost dezamorsat încă din fașă. Asumîndu-și foarte repede rolul de critic acerb al noii puteri, PDSR – prin vocea președintelui executiv,

Adrian Năstase – arăta, marți 19 noiembrie, că „se pregătește o acțiune murdară”, în acest sens existînd „semnale potrivit cărora s-ar intenționa invalidarea mandatului de senator al d-lui Ion Iliescu”. Acest lucru se poate întîmpla, teoretic, deoarece Iliescu nu este încă membru PDSR, calitate pe care o poate dobîndi numai după ce nu mai este președinte al României. PDSR era dispus să se retragă din Parlament, pentru a-l apăra pe cel care tot timpul i-a fost „mentor spiritual și președinte de suflet” (Oliviu Gherman).

Deși Adrian Năstase nu-i numise pe inițiatorii „acțiunii murdare”, singurul care a declarat că ar dori invalidarea lui Iliescu ca senator a fost primarul de Cluj, Gheorghe Funar, lider al PUNR, partid fost aliat al PDSR. Președintele PNTCD, Ion Diaconescu, ca și noul șef al statului, Emil Constantinescu, au dat, în schimb, asigurări că formațiunile politice pe care le reprezintă nu vor contesta validarea lui Iliescu.

Altfel, PDSR pare să accepte destul de senin rezultatul alegerilor generale. Dacă ar fi să-l credem intru totul pe proaspătul senator de Argeș, Nicolae Văcăroiu, „pierderea alegerilor – care, de fapt, nu e o pierdere, deoarece noi

am rămas cel mai puternic partid – are avantajul de a duce la îndeplinire fripturiștilor”. În acest moment, nu se întrevăd alte schimbări majore în structura partidului, iar corabia nu a fost părăsită decît de cîțiva membri ai unor organizații locale. Singura critică a venit de la Iași, prin vocea senatorului Ion Solcanu, care a vorbit despre nevoia declanșării unui proces de transformări în partid, inclusiv restructurarea conducerii unor organizații, dar și la nivel central, adică „o reorganizare a partidului la vîrf, printr-un proces democratic, pornind de jos în sus”.

Începînd cu data de 18 noiembrie 1996, conform declarațiilor liderului Adrian Năstase, PDSR se află în campanie electorală de pregătire a victoriei în viitoarele alegeri. Pînă la conferința națională a partidului, care va avea loc în februarie anul viitor, PDSR se autospune la „un test de colană vertebrală”, va analiza rezultatul alegerilor și va reprezenta în Parlament interesele electoratului care i-a acordat votul. Și, nu în ultimul rînd, PDSR a promis că va face „o opoziție pozitivă”.

MARIAN CHIRIAC

NOILE TARIFE ALE ABONAMENTELOR CU REDUCERE LA REDACȚIA „22”

Foarte avantajos pentru cadre didactice, elevi, studenți, pensionari, foști deținuți politici și veterani de război:

- Numai 5.000 lei pe 3 luni, cu expediere la domiciliu;
 - Numai 4.500 lei pe 3 luni, cu ridicare de la redacție; Practic jumătate din exemplarele primite sînt gratuite.
- Pentru celelalte categorii de cititori abonamentele sînt, de asemenea, cu reducere:
- 6.500 lei pe 3 luni (reducere 38%)
 - 6.000 lei pe 3 luni (reducere 42%), în aceleași condiții.

Cei interesați sînt rugați să achite la sediul redacției (Calea Victoriei 120) sau să expedieze prin mandat poștal suma corespunzătoare, pe adresa: Revista „22”, cont 45103532 BCR Filiala sector 1, Calea Victoriei 155, Bloc D1, București. Adevărîțele (talon de pensie, adevărînte școlare etc.) valabile un an se expediază pe adresa: Revista „22” Calea Victoriei 120, sector 1, București, cu specificarea pentru Serviciul de Difuzare.

Din numerele viitoare

- Virgil Nemoianu: „Imitație și identitate” • Interviu cu Mugur Isărescu, guvernatorul Băncii Naționale • George Soros: „Poate Europa să avanseze?” • Christoph Bertram: „Despre integrarea euro-atlantică” • Supliment gratuit: „Forumul culturii”
- Interviu cu Mihai Nasta, Charles King (Universitatea Georgetown, SUA) • Virgil Nemoianu și Mircea Martin: „Despre imaginea României în lume” • Gabriela Adameșteanu: „Festivalul de la Die” • Erwin Kessler: „Un pictor de altădată”

SERBAN ORESCU

Oamenii politici și politologii

Rezervele exprimate recent de noul președinte al României cu privire la felul în care nu puțini politologi au apreciat la noi în țară șansele sale de reușită readuc în actualitate o dispută mai veche; ea privește felul în care politologii, nu numai la noi, în ultima vreme, dar și, mai general, cu referire la destinul comunismului pe plan global, au venit sau nu în ajutorul factorului politic de decizie.

Îmi amintesc în această privință de congresul internațional de sovietologie (disciplină care se ocupa de sistemul comunist), din toamna 1979, la Garmisch-Partenkirchen și de cuvântarea rostită acolo de un senator american, care arăta, în esență, că, pînă la acea dată, ajutorul sovietologiei la orientarea deciziilor de politică externă ale Statelor Unite fusese din păcate minim.

Și cum putea fi altfel - adăugăm noi - dacă sovietologii mergeau în cea mai mare parte pe un drum greșit, considerînd stabil un sistem politic neincetă de emigrația din țările comuniste ca instabil - sistem care, peste zece ani, avea să se prăbușească. Multe din premisele politologilor care s-au ocupat cu predicția „științifică” privind comunismul erau inspirate de concepte aplicabile societății deschise occidentale, dar incompatibile cu un sistem lipsit de transparență, cum a fost cel comunist. Această observație convine în special așa-numitului behaviorism - adică abordării societății comuniste ca obiect de studiu pe baza comportamentului deținătorilor puterii. Or, e învederat că, într-un sistem închis (interzis în parte privirilor din afară), comportamentul nu spune mai nimic, el simlind mai curînd, decît informînd. Abordarea behavioristă a fost o reacție la stilul pasionat-polemic al anilor de după război în tratărea comunismului care nă avusese mai nimic de a face cu știința - chiar dacă în ultimă analiză ea ajunge la concluzii mai adecvate privind problema esențială a stabilității sistemului comunist.

Dar behaviorismul a fost doar una din erorile politologiei aplicate la comunism. Altele l-au însoțit. Una din cele mai periculoase a fost așa-numitul model al comunismului modernizator, chipurile, model analitic de care a avut parte și situația de la noi. Mai toate analizele apărute în Occident după 1960 cu privire la comunismul românesc au fost - dacă facem abstracție de paradigma naționalistă

aplicată ceaușismului - întemeiate pe premisa că, vezi Doamne, în țări ca România, rămase în urmă din multe puncte de vedere, în perioada burgheză, comunismul rămîne o necesitate pentru lichidarea înapoierii moștenite. Aceasta a fost premisa cărții profesorului Kenneth Jowitt, *Breakthrough in Romania* (adică „străpungerea înapoierii în România”), apărută în anii '60, și, mai ales, a cărții altui profesor, Trond Gilberg, *Modernization in Romania*, apărută la începutul anilor '70.

Pe un drum la fel de greșit s-a aflat cercetarea politicologică în Germania Occidentală, în tratărea fostei R.D. Germania. Dacă ar fi fost după titularii catedrelor universitare care se ocupau de RDG, această țară ar fi trebuit să existe și azi.

Prăbușirea comunismului a luat prin surprindere sovietologia occidentală

Vegetînd, ignorat de politologia universitară, trăia la Köln, la începutul anilor '80 (l-am cunoscut pe cînd lucra ca redactor la secția rusă a postului Deutsche Welle), un emigrat, fost ofițer în armata roșie, pe nume Achminow. Achminow scrisese imediat după război o carte, care făcuse oarecare vîlvă, de care nu se mai vorbea în cercurile științifice cînd am venit eu în Germania, în 1978, decît cu disconsiderarea cuvenită unui diletant. Și, într-adevăr, Achminow era un diletant. Numai că, în cartea sa, intitulată provocant *Groparii comunismului*, diletantul prezisese sfîrșitul comunismului cam așa cum avea să se întîmple, ca urmare a formării unei contraelite tehnocratice (Gorbaciov la ruși, Iliescu la noi sînt reprezentanți tipici ai acestei contraelite), propulsate de industrializare. „Diletantul” Achminow văzuse lucrurile mult mai puțin decît imensa majoritate a sovietologilor de catedră sau din institutele de cercetări.

Domnul Emil Constantinescu s-a referit la politologii noștri. Am făcut însă această introducere pentru a sublinia cit de superficiale au fost predicțiile politologilor occidentali, chiar într-o problemă de importanță politică, a destinului comunismului.

Un lucru mi se pare cert: succesul CDR și al candidatului ei în alegeri i-a luat prin surprindere pe politologii noștri (au fost și excepții!). Nu știu însă

dacă li se poate imputa aceasta ca o gravă eroare, avînd în vedere că, abia cu puțin timp înainte de alegeri, s-a produs o masivă glisare a electoratului, inclusiv a celui „stupid people” la care s-a referit d-l Silviu Brucan în celebra sa prognoză pe 20 de ani. S-ar putea imputa analiștilor (sau multora din ei) că n-au anticipat această glisare. Decît această carență anticipativă, mai interesant e să ne întrebăm dacă politologii au contribuit la o strategie adecvată a Convenției Democratice. Or, răspunsul - pausal - este negativ. Și, în fapt, nu puțini dintre analiștii și politologii noștri - fixați a priori de partea unor partide care au trebuit să părăsească CDR-ul, în 1994-1995 (o categorie), sau avînd împotriva partidelor istorice preconcepții (a doua categorie) - nu au dorit o victorie decisivă a opoziției istorice. Prin urmare, politologii noștri notorii - cu unele excepții - nici nu-și puneau problema de a ajuta opoziției formulînd strategii. Cînd însă asemenea formulări au existat, ele au fost greșite adeseori; opoziția ar fi avut de pierdut dîndu-le urmare. Un exemplu îl constituie recomandarea d-lui Andrei Cornea (revista „22” din 18-24 septembrie): „pe scurt, în loc de a repeta pînă la sățietate și în toate modurile că PDSR-ul este partidul lui Iliescu, ar trebui spus că Iliescu este marioneta unui partid corupt și al clienților acestuia”. Dacă CDR l-ar fi menajat în continuare pe d-l Iliescu, cum a făcut, de altfel, în primele luni ale anului, pierderea alegerilor. Nu întîmplător, glisarea la care ne-am mai referit, din ultima lună, a opiniei publice în favoarea CDR și reducerea decalajului dintre popularitatea (mai mică) a d-lui Constantinescu și a CDR s-au datorat, după toate probabilitățile, tocmai strategiei contrare celei recomandate, de altminteri, de valorosul politolog care este d-l Andrei Cornea.

Pe de altă parte, au existat în politologia românească de dinainte de alegeri și alte accente, despre care nu se poate spune decît că au ajutat și ajutat în continuare opoziției acum venite la putere. În această categorie aș situa părerile d-lui H.R. Patapievici, privind necesitatea lichidării tuturor rețelelor oculte de putere de care fostul regim s-a servit. Revenind la stilul politicologic, abia după ce aceste rețele vor fi fost aduse la nivel occidental și supuse statului de drept, se va putea spune că la 17 noiembrie s-a produs o schimbare de sistem.

Rezumînd, d-l Emil Constantinescu are dreptate cînd se plînge de politologi. Ca om politic, nu i se pretinde de altfel exactitate farmaceutică. Balanța dintre politologii cu preconcepții ostile CDR și ceilalți nu a fost cantitativ echilibrată. Nădăjduim că nu va fi așa și în viitor!

Programul de loterie pentru obținerea vizelor de imigrare americane pentru anul 1998

Legea de Imigrare din 1990 pune la dispoziție pe plan mondial 55.000 de vize de imigrare cu statut de rezident permanent în SUA. Perioada de înregistrare a cererilor pentru program va avea loc de la 3 februarie 1997 ora 12:00 ziua pînă la 5 martie ora 12:00 ziua.

Care sînt cerințele pentru a putea participa la loterie?

Solicitanții trebuie:

- să se fi născut într-una din țările admise la loterie;
- să fie cel puțin absolvenți de liceu sau să aibă cel puțin doi ani de muncă, în ultimii cinci ani, într-o meserie care necesită cel puțin doi ani de calificare sau experiență.

Nu se percepe nici o taxă de participare și nu există formulare speciale. Cererea trebuie să fie bătută la mașină sau scrisă de mîna cîteț în alfabetul latin și trebuie să cuprîndă: numele întreg al solicitantului, data și locul nașterii; numele, data și locul nașterii soției și copiii minorari care doresc să emigreze; adresa completă a solicitantului și dacă este posibil un număr de telefon; țara de origine, în cazul în care diferă de țara de naștere; o fotografie recentă a solicitantului, de următoarele dimensiuni: 37mm x 37mm, cu numele solicitantului scris pe spatele fotografiei. Fotografia trebuie lipită de coala de hirtie cu scotch transparent, nu trebuie atașată cu capse sau agrafe, care pot deteriora echipamentul de sortare a scrisorilor. Cererea trebuie semnată de solicitant. Numai solicitantul principal trebuie să semneze cererea și să atașeze fotografia, nu și soția sau copiii minorari ai acestuia. Toate aceste informații trebuie trimise prin poștă (simplă sau par avion), la una din cele șase adrese poștale din Portsmouth, New Hampshire. Solicitanții trebuie să folosească codul poștal corect desemnat pentru regiunea de proveniență. Scrisoarea trebuie trimisă într-un plic cu următoarele dimensiuni: lungimea între 15 și 25 cm, iar lățimea între 9 și 11 cm. Pe plic trebuie scrisă țara în care s-a născut solicitantul, numele expeditorului, adresa completă și țara în care are reședința (în alfabetul latin), în colțul din stînga sus al plicului.

Fiecare solicitant are dreptul să trimită o singură scrisoare pe întreaga perioadă de înregistrare. Trimiterea mai multor scrisori vă descalifică automat. Scrisorile primite înainte sau după datele specificate sau cele trimise la oricare altă adresă decît cea corespunzătoare zonei geografice nu vor fi luate în considerare. Toate cererile primite în perioada de înregistrare vor primi un număr individual, iar selecția va fi făcută la întîmplare de un computer, indiferent de data primirii.

Cum vor fi anunțați cîștigătorii?

Fericiții aleși vor fi anunțați prin poștă în cursul verii 1997 și vor primi instrucțiuni asupra modului de completare a cererii de imigrare, căreia va trebui să-i dea curs rapid. Programul DV-98 va lua sfîrșit odată cu eliberarea celor

55.000 de vize.

Pentru informații suplimentare referitoare la programul DV-98 a fost stabilit un număr de telefon - hotline - 1-900-884-8840, la un cost de 5,10 dolari pentru fiecare convorbire. Solicitanții din străinătate se pot adresa pentru instrucțiuni referitoare la programul loteriei la cea mai apropiată ambasadă sau consulat american.

Adresele pentru trimiterea corespondenței sînt următoarele:

ASIA

DV-98 Program
National Visa Center
Portsmouth, NH 00210
USA

EUROPA
DV-98 Program
National Visa Center
Portsmouth, NH 00212
USA

OCEANIA
DV-98 Program
National Visa Center
Portsmouth, NH 00214
USA

Este necesar să se apeleze la un avocat sau un consultant?

Puteți participa la programul loteriei fără nici un ajutor, doar urmînd instrucțiunile. Dacă solicitanții preferă să folosească un ajutor din afară, decizia este la latitudinea lor. Există numeroși avocați și consultanți specializați în probleme de imigrare, care îi asistă pe solicitanți, contra unor sume modice sau, în unele cazuri, gratuit. Din păcate, există și unele persoane care cer sume exorbitante și fac promisiuni nerealiste. Selecția cîștigătorilor este făcută aleatoriu de un calculator, deci orice persoană sau serviciu care susține că poate mări șansele unui solicitant face promisiuni pe care nu le poate îndeplini. Persoanele care cred că au fost înșelate de către o firmă sau consultant american, în legătură cu programul loteriei, pot contacta biroul local de protecție a consumatorului sau Centrul Național de Informații legate de fraude, la numărul de telefon 1-800-876-7060 sau 202-835-0519. Departamentul de Stat nu are autoritatea de a investiga acest gen de reclamații.

DIANA TURCONI

Mafia drogurilor în România

Mafia drogurilor este una din marile puteri mondiale, capabilă să dirijeze din umbră sisteme politice și economice. Flagelul stupefiantelor a scos la iveală criza organelor de ordine, pe care bătrânul continent, în lipsă de suficient instrumentar administrativ, dar și material, nu o poate încă depăși.

Pentru a câștiga fostul teritoriu comunist – o piață de desfacere virgină, excelentă și fără amenințări legislative importante –, traficanții au ținut seama de realitatea economică a zonei: nivelul scăzut al forței de cumpărare nu ar fi permis amatorilor achiziționarea de droguri la același preț ca pe restul continentului. Tactica de colonizare constă în practicarea de prețuri mult reduse și chiar răspândirea gratuită a dozelor de „moarte albă”.

Prețurile cele mai mici pentru droguri – în România

În această politică de colonizare este cuprinsă și România, punctul nodal de tranzitare a drogurilor între Orient și Occident; aici se practică prețurile cele mai mici din Europa – o dată cu izbucnirea conflictului în fosta Iugoslavie, România a devenit placa turnantă a zonei, ea aflându-se la intersecția drumurilor de trafic. Pentru cucerirea acestei baze importante, narcoticelor li s-au stabilit, pe teritoriul românesc, prețurile cele mai convenabile de pe continent – de circa 3 ori mai mici decât în Ungaria și de 8-10 ori mai mici decât în Elveția și alte țări occidentale. În Capitală, o doză de hașiș costă între 3.000 și 8.000 lei, iar una de cocaină în jur de 150.000 lei; o doză de marijuana, pentru o țigară, se plătește cu 8.000-12.000 lei. Un kilogram de cocaină costă aproximativ 30.000 de dolari, în vreme ce în Germania aceeași marfă costă 50.000 dolari, iar în SUA se ridică la 70.000-80.000 dolari. Mai trebuie punctat un aspect esențial, pus în discuție și prin mass-media de procurorul șef serviciu Gheorghe Mocuța: „România a devenit în ultimii ani o importantă piață de spălare a banilor murdari” – internaționali, dar și interni, am adăuga noi. Se reinvestesc, cu profit bun – și sub oblăduire –, nu numai fondurile secrete ale Securității, dar și banii diverselor mafii sosite aici din cele patru colțuri ale lumii și care au prins rădăcini viguroase – mafia arabă, turcă, ucraineană, galbenă și, nu în ultimul rând, cea italiană. Numai în primele patru luni ale anului 1996 au fost confiscate 80 kg de stupefiante. Directorul adjunct al Brigăzii de Combatere a Criminalității Organizate (BCCO), col. Mihai Florea, ne dă următoarele detalii: „Drogurile sosesc în România pe mai multe rute: din Turcia, dinspre Chișinău (acesta promite că va fi un canal important în viitor), din țările africane și din America de Sud. Ele pleacă spre țările Europei Occidentale și spre SUA prin intermediul «curierilor» individuali sau disimulate în diferite mărfuri. România este un punct de tranzit și de depozitare a narcoticelor pentru scurtă durată. Pe moment, ne confruntăm mai ales cu drogurile naturale, dar știm că drogurile sintetice (derivatele de amfetamină și așa-numitele Estasi) se pregătesc să invadeze piața – ele se prepară în laboratoare clandestine din Germania, Olanda, Polonia, Cehia și se prezintă sub formă de pastile, ușoare la transport și ușor de manevrat. Pe piața românească sînt îndeobște difuzate cantități mici, între 0,25-50 g, datorită slabei forțe de cumpărare. Prețuri mai mici decât la noi sînt doar în Turcia și la Moscova (unde «marfa» sosește direct de la Islamabad). De la locul de producere pînă la cel de desfacere, prețul crește continuu – asta-i regula jocului. În combaterea acestui flagel cooperăm direct cu Interpolul și cu polițiile similare din alte țări. Sîntem, de asemenea, permanent în legătură atât cu ONU, cit și cu Comisia Europeană, care organizează schimburi de date și coordonează activitatea de combatere a crimei organizate. Rezultate ale acțiunilor noastre? Depistăm în mod curent cantități mici – adică între 1 kg și 10-20 kilograme; în 1993-1994 am depistat, ascunse în containere, între alte mărfuri, tone de stupefiante; anul trecut am descoperit într-un autobuz 120 kg de droguri. Problema cea mai gravă la ora actuală este că nu avem o lege ca lumea; articolul 312 din Codul penal este depășit, el corespunde unei alte realități. Noi am propus un proiect de lege care urmează să fie trimis spre aprobare în Parlament. Pînă atunci, un traficanț prins cu 46 de kg heroină asupra lui a primit un an de închisoare. Ce va face infractorul, e ușor de închipuit: profitînd de pedeapsa atât de blîndă, iese din închisoare și se apucă de aceeași treabă; merită riscul! Avem nevoie de o structură nouă în domeniu

– în alte țări, Departamentul de luptă împotriva drogurilor este direct coordonat de Guvern sau de Parlament – pentru a dispune de forță și de o independență sporită în acțiunile noastre. Mai avem nevoie și de sprijinul larg al cetățenilor; ei trebuie să ne ajute în combaterea acestui flagel, care, prin gravele sale implicații, poate pune în primejdie o națiune. Mafia drogurilor, care dispune de un capital uriaș, poate dirija din umbră economia și sistemele politice mondiale”.

Nepregătiți de luptă

Statisticile interne înregistrează peste 260 consumatori de droguri, din care aproximativ 40 de toxicomani aflați în evidența spitalului „Gheorghe Marinescu”; în 1996 au mai fost înregistrați 3 toxicodependenți. Stupefiantele sînt răspândite cu precizie în școli, cămine (Grozăvești și Regie), discoteci și în lumea interlopă a Gării de Nord. În acțiunile poliției române se resimte, credem noi, și lipsa unei dotări corespunzătoare, bază a unei tactici adecvate. Mai trebuie subliniat și faptul că, într-adevăr, legislația în vigoare prevede pedepse mult prea

blînde, care nu sînt menite să descurajeze comerțul cu „moarte albă” – închisoare între 3 ani și 15 ani (lege din 14 noiembrie 1996) de „putare bună”. De notat că, pentru aceeași vină, în China se aplică pedeapsa capitală; tot cu moartea se pedepsește traficul de stupefiante și în alte țări ale Asiei – și chiar în unele state din SUA, din cite aflăm de la BCCO.

Procurorul șef serviciu Gh. Mocuța, de la Parchetul General, a atras atenția asupra necesității unei legi – ca un corectiv la cea, atât de laxă, în vigoare astăzi – care să sancționeze de-a dreptul „apartenența la orice asociație de tip mafiot”. În acest sens trebuie înțeleasă și semnificația vizitei în România a lui Bruno Siclari, Procuror Național Antimafia al Italiei: un S.O.S. alarmant, vizînd schimbarea de atitudine a României față de pericolul infiltrării mafiei în structurile sociale, politice și administrative ale statului. Profitînd de legislația noastră îngăduitoare, de lipsa de experiență în domeniu a poliției și magistraturii, precum și de indolența Guvernului, care nu acordă nici un sprijin eficient, are loc o migrație extraordinară a mafiei drogurilor și, implicit, a banilor murdari dinspre Vest spre noi (de fapt, spre toate zona Europei Centrale și de Est). Fondurile ilicite se reinvestesc în afaceri dubioase, rezultînd astfel mereu alte surse de venituri infracționale. Bruno Siclari a propus înființarea pe teritoriul României a unei instituții profilate pe strategia regională antimafia, pentru toată Europa fost comunistă.

Din 1992, în România funcționează Asociația Română de Luptă Împotriva Drogurilor – ARLIT (președinte col. Jenică Drăgan, vicepreședinte dr. M. Stratu, secretar general cpt. poliție G. Hideg); aceasta își propune, cu precădere, prevenirea consumului de stupefiante. Trebuie să subliniem totuși un aspect esențial: în ceea ce privește toxicodepen-

dență, România nu are un fond personal de experiență la care să recurgă. Pînă în prezent, nu dispunem de medicația necesară, iar serviciul specializat de tratament s-a înființat abia în ianuarie 1996, cu funcționare efectivă, în cadrul spitalului „Gh. Marinescu”, din 3 iunie a.c. Printr-o hotărîre de guvern, serviciul a fost însă desființat și mutat la spitalul „Bălăceanca”; acesta a refuzat primirea toxicodependenților în cadrul lui, astfel încît serviciul funcționează în continuare la „Gh. Marinescu”, iar pe hîrtie la celălalt spital. Directorul de la „Gh. Marinescu”, dr. Gh. Popescu Tismana, ne prezintă situația ca fiind foarte gravă: „Secția actuală este absolut inoperantă – are doar 30 de paturi. Ar trebui mutată într-un pavilion alăturat, de care însă spitalul a fost lipsit abuziv, în favoarea spitalului „Baltazar”. Avem nevoie de o secție la nivel european”. Există mari fonduri PHARE nefolosite. De ce?! Sîntem, după cum reiese, nepregătiți pentru o luptă care se anunță deosebit de grea.

În plan psihologic, recurgerea la stupefiante este o formă de evaziune pentru toxicodependenți, chemată să substituie valori materiale și spirituale, pe care el fie că nu le poate atinge, fie le neagă, fie că i-au fost greșit transmise; se mai adaugă, uneori, și o doză de curiozitate prost dirijată (părerea specialiștilor în domeniu este că orice încercare ocazională a drogurilor echivalează cu o sinucidere ocazională; drumul e fără întoarcere!). Iată de ce educația antidrog nu trebuie axată doar asupra tinerilor. Ea îi privește în egală măsură pe părinții lor, pe profesori și, în ultimă instanță, întreaga societate. Cea mai potrivită modalitate de combatere a consumului de stupefiante este însă, dincolo de orice îndoielă, ameliorarea calității a vieții tinerilor, un imperativ esențial, de care statul român, ce oferă atât de puțină siguranță și asistență cetățenilor săi, va trebui să țină seama în viitor.

Vom reveni cu amănunte asupra acestei probleme extrem de grave.

Drogurile în liceele românești

Elevii din liceele Capitalei sînt la curent cu prețurile stupefiantelor, cu punctele de „desfacere”, dar și cu riscul de a le consuma. Atitudinea acestor virtuali cumpărători – foarte vulnerabili, datorită tineretii lor – variază între butada umoristică și analiza lucidă a situației: în definitiv, soarta ții-o hotărăști singur.

Bebe (Liceul „Sf. Sava”): „Dacă vrei să vă spun numele meu, declar că nu știu nimic despre droguri. Dacă totuși convenim că mă numesc Bebe sau Gigi, vă spun ce știu. «Marfa» a început să circule; nu-i greu să ajungi la ea. Te duci la Grozăvești (căminul) și încerci să intri în legătură cu studenții arabi sau albanezi (dar și românii traficează). O doză pentru o țigară costă vreo 10.000-15.000 (un piculeț mic, îl amesteci în tutun și, cu pixul sau degetele, înfunzi totul la loc în țigară). Poate că am să încerc și eu o dată, așa în glumă. De ce nu?”

Marian (Liceul „Gheorghe Lazăr”): „Cînd ieși o notă proastă – sau cînd chiuiești –, îți vine să tragi o țigară dintr-aceea. Înțeleg că unele se găsesc gata preparate, altele îți le poți face tu, dacă ai doză de marijuana. Cine se bucură de relații în rîndurile diferitelor mafii (arabă, în primul rînd, dar și cea albaneză sau cea, foarte violentă, a chinezilor), îl costă sub 8.000. Nici nu-i mult. Dacă ne așteaptă «băieții», cînd ieșim de la ore, să ne tenteze? «Băieții» vin după tine nu numai la liceu, dar și la spital, dacă te interneze!”

I.S. (Liceul „Ion Neculce”): „La discotecă – eram cu niște prieteni – a venit la mine un tînr; m-a invitat să dansăm. Mi-a spus că e student, că e din Albania – dar arăta negricios ca un arab. La un moment dat mi-a oferit o țigară și mi-a făcut cu ochiul. «E dintr-alia», a zis. Atunci am observat că țigara pe care o fuma el scotea un fum foarte alb. M-am refugiat repede lîngă colegii mei!”

S. (Liceul „Mihai Viteazul”): „Dacă-i întrebați pe profesori, pe directorii de licee, au să vă spună că nu știu de elevi care să «practice» stupefiantele, că nu au cazuri, că pericolul e undeva, la periferie, că au auzit – poate – de golani, de arabi în primul rînd, care pîndesc la poartă, cu «marfa» asupra lor. Adevărul e că, dacă vrei, găsești – dai tu de ei sau dau ei de tine. Singur îți hotărăști soarta!”

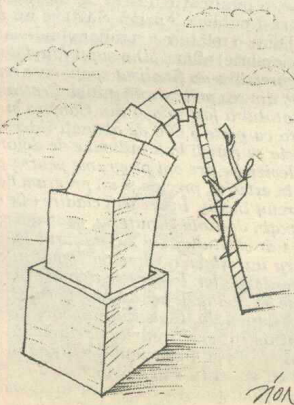

FLORIN GABREA

Analiza unui eșec politic

La sfârșitul acestei campanii îndelungi și oboșitoare, avem un nou președinte și o nouă majoritate parlamentară. Schimbarea este, așadar, totală. Ea este indubitabil și o schimbare în bine, pentru că, în afara răului absolut, a principiului dezorganizării organizate, a clamării minciunii în numele adevărului, a exercitării obstinate a puterii, în ciuda ilegitimității ei, a distrugerii valorii umane în esența ei individuală, a mortificării implacabile a societății – și am numit aici doar câteva cripșe din coșmarul totalitarist comunist – orice schimbare nu poate fi decât în bine. Iar „binele”, după cum spune Marcus Aurelius, „este prin natura lui frumos”. Noua majoritate parlamentară este asigurată de alianța dintre principalul pivot al opoziției, CDR – cu miezul ei tare, PNȚCD – și USD. Deși clasat pe locul doi – la nivel procentual total –, PDSR a fost eliminat de la putere și este acum preocupat să-și lingă rănilor și să-și numere fulgii risipiți prin ograda politică. La sfârșitul bătăliei decisive, perdante – adică rămase în afara Parlamentului – s-au dovedit a fi, pe de o parte, formațiunile politice care n-au pătruns în conștiința electoratului (vezi automobilisti), pe de altă parte cele care au pătruns în mod defectuos, ca urmare a adoptării unei strategii contraproductive, cum ar fi ruperea de formațiunea-mamă (vezi PS, desprins din trunchiul PSM) sau alipirea într-o formațiune de tip conglomerat (vezi ANL, rezultată din unirea PAC cu PL '93, și UNC, rezultată din contopirea PUR cu PDAR). Pătrunderea defectuoasă în conștiința electoratului s-a datorat unei pierderi certe de identitate politică, fie ca efect al disipării (în primul caz), fie ca efect al cumulării (în cel de al doilea, excepție făcând aici USD). Interesant este că partidele care și-au păstrat nestirbite entitatea și identitatea (etnică, vezi UDMR, sau naționalist-șovină, vezi PRM și PUNR) au putut intra în Parlament „cu fruntea sus”, conform afirmației vanitoase a lui C.V. Tudor. Le revenea, așadar, liderilor angajați în cursa prezidențială sarcina hotărâtoare de a-și „tîrî” formațiunile pînă la cota de supraviețuire parlamentară, aceea a procentului de 3%. Nici unul dintre liderii partidelor perdante nu a făcut-o. Dar dacă Tudor Mohora, Adrian Păunescu, Ioan Pop de Popa sau Constantin Niculescu nu erau decît nume politice, mai mult sau mai puțin sonore, dar fără o altă conotație, Nicolae Manolescu, responsabil moral al unui surprinzător eșec politic, era mai mult decât atât. O personalitate culturală, necompromisă și de anvergură, care pînă în 1989 a „hibernat” politic, Nicolae Manolescu a pătruns, după oarecari șovăieli, vijelios și pus pe fapte mari în caruselul politicii postdecembriste. Aici am putea să-l asociem comparativ, păstrînd totodată proporțiile convenite, cu o altă persoană care a avut o traiecto-

rie asemănătoare în plan politic, dar care, spre deosebire de el și la un alt pol, savurează acum din plin deliciale izbînzii și ale puterii. Este vorba de Petre Roman, liderul USD. Ca și Nicolae Manolescu, Petre Roman s-a bucurat de un desăvîrșit anonim politic înainte de revoluție. După 1989, Petre Roman a fost purtat de creasta unui val care s-a frînt în două în fața palatului Victoria și l-a aruncat pe tîrîmul, ce-i drept cam nisipos, al guvernării, unde naufragiatul și-a găsit repede pălăria de prim-ministru. Asemeni lui, Nicolae Manolescu a fost purtat de creasta altui val, acela al unei societăți civile *in statu nascendi*, complet prohibite și

deci inexistente pe vremea întunericului, dar din ce în ce mai matură și mai conturată ulterior, val care s-a spart în Piața Universității, dînd naștere unei oaze de speranță și constituind al doilea segment al opoziției, pe lîngă cel politic, acela al Alianței Civice. Și nu a fost puțin lucru. Partidul născut din această Alianță, PAC, inițial parte constituitivă a Convenției Democratice, a avut merite incontestabile în efortul de revigorare a Convenției. Lui i se datorează intrarea PNL-Quintus în Convenție și prima tentativă de unificare a liberalilor dezbrinați și nestatornici. Apoi, PAC, condus de Nicolae Manolescu, s-a rupt de formațiunea-mamă, asumîndu-și curajos mișcări politice independente. Un partid neoliberal, dinamic și ambițios, PAC s-a bucurat de o audiență fără precedent, găsindu-și adepți în mari orașe ale țării și avînd în rîndurile sale un număr impresionant de

personalități culturale, dintre care multe, în ciuda decepțiilor, au rămas fidele partidului, dar mai ales lui Nicolae Manolescu, pînă la sfîrșit. O nouă alianță ia naștere, și în ea se pun mari speranțe: PAC se unește cu PL '93, formînd ANL. Și a venit momentul decisiv al alegerilor. În cursa prezidențială, Petre Roman a făcut o campanie în forță, modernă, percutantă, adecvată. Clipurile publicitare aveau miez, „tînteau”, cum se spune, deplasările în teren erau zgomotoase, îndrăznețe. Totul era bine pus la punct. Iar liderul USD, tînăr, zîmbitor și tenace, cîștiga procent după procent. Și nu doar în rîndul fetelor de la APACA. Ba mai mult decât atât: odată cu trecerea timpului, handicapul participării la guvernare a lui Petre Roman (mineriade, intrigi, deturarea adevărului, agresarea lui Corneliu Coposu, legitimarea presei denunțante, tip „dați-i pe mina noastră!”) s-a risipit ca fumul. Campania lui Nicolae Manolescu – și mă refer aici la cea mediatizată vizual, prin clipuri publicitare – a fost pedestră, săracă și lipsită de profesionalism. Or, după cum afirmase Nicolae Manolescu însuși, ANL avea specialiști la toate: în economie, în politică, în drept, în probleme de imagine. E adevărat că înaintea primului tur de scrutin, în noaptea monologurilor lungi de la TVR, intervenția lui Nicolae Manolescu a fost cea mai bună, dar ea s-a pierdut în noianul soliloquoilor precum o picătură în apa oceanului. Și astfel, incontestabilele atuuri ale lui Nicolae Manolescu, puse în joc în ceasul al 12-lea, inteligența, precizia și substanța, nu au mai folosit aproape la nimic. Rezultatele primului tur de scrutin l-au propulsat pe Petre Roman deasupra preferințelor electoratului față de propria formațiune politică (13%), cu un surplus de 7%, asigurîndu-i un loc 3, de importanță strategică pentru turul 2 al prezidențialelor. Nicolae Manolescu a obținut doar 0,8%, iar ANL nu a mai putut intra în Parlament. Motricitatea ambițioasă și tenace, care i-a caracterizat în aceeași măsură pe amîndoi, s-a dovedit a fi constructivă și benefică la Petre Roman, dar în cazul lui Nicolae Manolescu nu a folosit la nimic. Un eșec politic de proporții, care doare și nedumerește. Departe de mine gîndul de a pune la îndoială dăruirea lui Nicolae Manolescu, devotamentul său politic și asumarea, pe deplin conștientă, a responsabilităților ce-i incumbă, atît față de societate, cît și față de susținătorii fervenți. Dar, din păcate, efortul oricărui demers nu poate fi măsurat decît prin rezultatul obținut. Mai puțin este, în acest context, amăgirea speranțelor tuturor celor intelectuali care au dorit să-și depășească propriul complex al imobilismului și torporii, de care fuseseră atîta amar de timp învinuiți, și să participe efectiv la această schimbare în bine. Vocile lor vor continua să răsună distinct în PAC, dar nu în ple-nul Parlamentului. Vor mai putea fi ele auzite?

După cum la fel de important este ca, la ceasul analizei, să știi să privești în tine, limpede și detașat, pentru a depista sursa greșelilor. A vedea doar paiul din ochiul altora („cum suna limba română în gura candidaților”) este nu numai un semn al lipsei de generozitate – față de „mai puțin norocosii cîștigători” –, cît și un neadevăr. Să ne reamintim ce spune împăratul filozof Marcus Aurelius: „Orice întimplare petrecută nu înseamnă, în ea însăși, o nenorocire, ci fericirea de a o suporta cu o generoasă dăruire a sufletului”.

IULIAN ANGHEL

Vae victis

Imediat după constituirea ANL, în cadrul unei conferințe de presă, l-am întrebant pe d-l Nicolae Tăran, pe atunci încă vicepreședinte al PAC, dacă nou constituita alianță nu se teme de pragul electoral. Pe un ton superior, domnia sa m-a întrebant, la rîndul său, dacă am cunoștință de faptul că pragul electoral este de numai 3%. Într-o oarecare măsură, vicepreședintele din acea vreme al PAC avea dreptate. Pragul electoral nu părea pentru ANL un obstacol de ne trecut: fiecare din partidele noii alianțe ieșise din alegerile locale cu un procent de 3%, iar o aritmetică elementară le dădea dreptul să spera la un procent de cel puțin 6% în alegerile generale. Că aritmetica electorală nu are nimic de-a face cu cea învățată la școală au arătat-o recent încheiatele alegeri. Tocmai această „ciudățenie” a lui 3 + 3 = 2 a fost analizată sîmbătă 23 octombrie, în ședințe separate, de cele două partide componente a ANL –

PAC și PL 1993.

Consiliului Național al PL '93 a analizat în cadrul acestei ședințe cauzele eșecului din alegeri și a hotărît să-și asume responsabilitatea „în mod colectiv” – a afirmat liderul acestei formațiuni, Dinu Patriciu, în cadrul unei întîlniri cu ziarisții. O astfel de decizie demonstrează – a tînut să întărească liderul liberal – că, dincolo de diferențele de opinie, „există o coeziune totală a acestui partid”. Cu toate că erau de așteptat demisiile spectaculoase din structurile de conducere, datorită acestei „coeziuni” ele nu s-au produs, iar Consiliul Director al partidului a primit în continuare un vot de încredere din partea delegațiilor. Consecvent în declarații, Dinu Patriciu a subliniat că nu consideră ieșirea din Convenție o opțiune greșită: „Pentru cariera politică a unor membri ai partidului, ieșirea din Convenție a fost probabil o greșală (prin ne-

intrarea lor în Parlament). Dar în ce privește partidul, eu nu mă consider cu nimic vinovat”. Succesul CDR în alegeri îndulcește cumva amărăciunea înfrîngerii. Deși lipsiți de victorie, liberalii se consideră totuși învingători, pentru că „în toți acești ani am contribuit cu toate forțele la dobîndirea vechii puteri”. Delegații la Consiliul Național au mai hotărît ca la nivel local (unde PL '93 are peste 1.300 de consilieri și 50 de primari) să sprijine actualul guvern. Referitor la viitorul alianței cu PAC, Dinu Patriciu consideră că, dacă ea se va destrăma, acest lucru va însemna un pas înapoi pentru mișcarea liberală. Poziția pachșitorilor cu privire la acest subiect este însă mai puțin tranșantă: la încheierea ședinței Consiliului Național, Nicolae Manolescu a declarat că ANL a fost doar o alianță electorală, care poate continua sau nu: „Nu vîd nici un motiv pentru menținerea, dar nici pentru denunțarea ei”, a spus liderul PAC. Deși cu o zi înainte Nicolae Manolescu își anunțase intenția ca împreună cu membrii Colegiului Director să-și înainteze demisiile (lucru confirmat în ziua ședinței), el va rămîne în continuare lider. Respingînd cererea de demisie a lui Nicolae

Manolescu, Comitetul Național a acceptat-o în schimb pe aceea a Colegiului Director, care urmează să funcționeze cu statut interimar pînă la 14 decembrie, cînd, într-o altă ședință, va fi ales un nou Colegiu. Comitetul Național al PAC a hotărît, de asemenea, ca în luna ianuarie a anului viitor să fie convocat un Congres extraordinar al partidului, care va alege un Comitet Executiv și va stabili oportunitatea fuzionării sau constituirii de alianțe cu alte partide apropiate doctrinar. „Astfel de lucruri trebuie însă analizate cu foarte mare atenție”, a spus Nicolae Manolescu. Despre cauzele eșecului din alegeri, s-a stabilit că ele au fost de ordin intern (o strategie de campanie ineficientă), dar și de ordin extern – prin polarizarea electoratului, care, în dorința de schimbare, a mizat totul pe o carte, cea a CDR. Delegații la Consiliul Director al PAC și-au reafirmat sprijinul pentru partidele ajunse la putere după alegerile din 3 noiembrie. „Considerăm că facem parte în continuare din familia partidelor democratice, dar ne rezervăm în același timp dreptul de a privi cu luciditate și spirit critic acțiunile acestora”, a întărit Nicolae Manolescu.

REVISTA PRESEI

După alegeri

În tabăra PDSR, după înfrângere, pe parcursul întregii săptămâni care s-a încheiat, ziaristii au consemnat sîrincios reacțiile celor rămași recent fără girofar.

● Adrian Năstase, președinte executiv al PDSR, a declarat că alegerile din 17 noiembrie s-au ținut în „Duminica Surdului”, pentru că alegătorii n-au vrut să audă și să înțeleagă povețele pedeseriste cu sîrtecarea țării și invazia moșierilor. Ca totuși să rămînă în față, Adrian Năstase este convins că partidul lui a adus democrația în țară: „Dacă nu ar fi existat instituțiile democratice pe care noi le-am realizat, atunci CDR nu ar fi putut să câștige alegerile. De aceea, nu înțeleg de ce se folosește formula că în 17 noiembrie a avut loc o revoluție de catifea” (Ziua, 20 noiembrie).

● Nu vom uita ușor criza de nervi a lui Ion Iliescu, dintre cele două tururi de la Alba Iulia (transformată și în clip electoral), în care îi incita la ură pe românii și ungurii din Ardeal. Nu vom uita nici figura sfeclită a lui Teodor Meleșcanu, care, fără să clipească, și-a abandonat servitiu diplomatică, plimbată mult în lume, pentru a căra papornici cu trei trandafiri a lui Ion Iliescu. La conferința de presă din 20 noiembrie, Teodor Meleșcanu a recunoscut că „intrarea mea în politică, cu trei luni în urmă, a fost o gravă eroare” (Adevărul, 21 noiembrie). Chiar să fi fost vorba de o eroare sau de un curat șantaj?

● Dan Iosif, un alt fidel al lui Ion Iliescu, comentează: „Campania electorală a lui Ion Iliescu, desfășurată de staff-ul condus de Iosif Boda, a fost un dezastru total, un eșec. Eu i-am spus președintelui, dar n-am fost un Iosif destul de tare. Un alt Iosif, mai tare, a reușit să-l convingă de contrariul. Tot staff-ul a lucrat, practic, împotriva președintelui”. Dan Iosif crede că este „inadmisibil” ca un candidat la președinție să vină la debaterile televizate „cu câteva fițiuci”, și nu cu „documente pertinente”, așa cum a făcut Emil Constantinescu. În plus, Ion

Iliescu „și-a afirmat de picior o ghiulea foarte grea, și anume, PDSR” – a conchis Dan Iosif (Adevărul, 20 noiembrie).

● Pe Adrian Năstase, fost președinte al Camerei Deputaților, nu l-a mulțumit clădirea din Dealul Mitropoliei. Cum se știe, el s-a instalat în Casa Poporului și nu puțin oameni, dornici să „studieze” monstrozitatea, povesteau că, după ce achitau taxa de vizitare, o bună parte din săli rămăneau inaccesibile, pentru că „erau a lui domnu’ Năstase și doar dumnealui are cheia”. Ion Diaconescu, președintele PNTCD, s-a arătat dornic de a păstra vechea clădire din Dealul Mitropoliei, cu atât mai mult, cu cât Casa Poporului a înghițit pînă acum 113 miliarde lei și va înghiți, în continuare, enorm. Enervat, Adrian Năstase a redactat un text către bătrînul țărănist, pe care *Evenimentul zilei* – cum se știe, o publicație destul de îndrăzneță – s-a jenat să-l publice. Adrian Năstase nu a renunțat însă. Dintr-o relatare a cotidianului *România liberă* (21 noiembrie) aflăm: „Din suprafața totală construită în prezent s-au finalizat spații care reprezintă 70 la sută din cea preconizată inițial. Centrala telefonică a palatului a fost adusă din Canada și asigură legătura cu peste 3.600 de abonați interni. Valoarea acesteia se ridică la 2 milioane de dolari. Sistemul de televiziune are opt programe pentru posturi care emit în exterior, precum și un program de televiziune cu circuit închis. În această clădire este amenajat și un spațiu destinat Senatului, pentru a căruia întreținere s-ar cheltui anual 2,5 miliarde lei. Cheltuielile pentru întreținerea Camerei Deputaților ar atinge 1,8 miliarde lei, la care se adaugă pînă la 2,7 miliarde lei cheltuieli pentru Monitorul Oficial, Curtea Constituțională, Consiliul Concurenței și Consiliul Administrației. Birourile parlamentarilor au fost mobilate, însă nu se cunoaște după al cui gust. Se pare că investițiile în mobilier nu au fost prea mari, acesta fiind scos din depozitele lui Ceaușescu. Clădi-

rea fusese pregătită de Adrian Năstase încă dinainte de alegeri, nepunîndu-și problema că le-ar putea pierde. Întrebat ce se va întîmpla cu această clădire în eventualitatea în care alegii poporului vor refuza să-și desfășoare activitatea aici, avînd în vedere luxul, Adrian Năstase a declarat: „Toate acestea vor rămîne viitorilor parlamentari, care ar trebui să fie mai înțelepți”. Clubul parlamentarilor, unde aceștia se vor întîlni pentru discuții, a fost amenajat în cabinetele 1 și 2 ale Ceaușeștilor. Terenul de tenis care ar fi trebuit dat în folosință acum nu a fost finalizat, intrucît relația dintre Adrian Năstase și Ilie Năstase „este contaminată”. „Acestei clădiri trebuie să i se dea mai multă viață, pentru că este o clădire rece. Trebuie să aducem aici lucrări de artă, să le închiriem sau să le cumpărăm”, spune Adrian Năstase. Palatul Parlamentului dispune și de o ti-pografie proprie.

● Gelu Voican Voiculescu, cel care s-a îngrijit de trecerea pe lumea cealaltă a soților Ceaușescu și de felurile mineriate, a fost răsplătit de Ion Iliescu cu un post de ambasador în Tunis. Acum, „după cădere”, G.V.V. (al cărui mandat oricum expira în acest an) își dă demisia, pentru că el „se consideră reprezentantul lui Ion Iliescu, iar pe noul președinte îl disprețuiește”. Îi dăm dreptate. În următorii 4 ani nu se întrevăd nici mitraliere pentru G.V.V., nici mineriate.

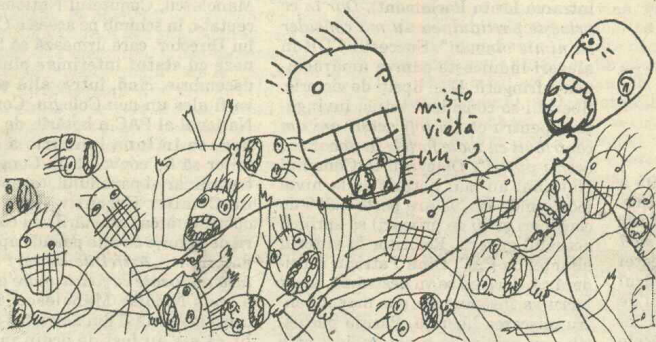
● Așa cum deja s-a comentat, vestii televiziviste din Calea Dorobanți s-au comportat, după rezultatul alegerilor, ca și cum ei de mult „alteva ar fi avut în suflet” – cum ar veni, o cheie –, așteptînd eliberarea de sub jugul pedeserist mai ceva decît Piața Universității. Slugărnicia față de noua putere, de care au dat dovadă persoanele din TVR, întrece închipuirea. Nu au mai auzit de ex-geure, ci, cu ton mîeros, de Mihai I de România. În folclorul bucu-reștean, Teledziarul se numește, după 17 noiembrie, „Teledimul”. Relatînd despre un incendiu la Mănăstirea Cașin, oamenii TVR au avut grijă ca, între pompieri, tulumbe și flăcări să precizeze: „Aici s-a rugat Emil Constantinescu înainte de a vota”. În sfîrșit, despre Corneliu Coposu, crainic, comentatori și realizatori de emisiuni vorbesc fără sfîrșit și cu glas stragulat de emoție. Pentru TVR, libertatea a fost și rămîne o vorbă goală. Cit despre profesionalism, ce-ar mai fi de spus?...

RODICA PALADE

Date statistice

● Creșterea cumulată a producției industriale în perioada 1 I–31 X a.c. a fost de 9,3% în volum absolut și de 8,7% în condiții comparabile din punct de vedere al numărului de zile lucrătoare. Această evoluție a fost determinată de realizările industriilor prelucrătoare și energetice (+11,6% și respectiv +4,0% în volum absolut). În sectorul extractiv producția s-a diminuat cu 0,6%, singura ramură cu rezultate superioare anului precedent fiind extracția de cărbune.

În ramurile producătoare de bunuri de consum, creșteri însemnate ale volumului de activitate au continuat să fie la: echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații (+82,5%), mobilier (+52,0%), confecții din textile, blănuri și piele (+39,9%), aparatură și instrumente medicale de precizie, optică și ceasornicărie (+40,9%), edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi (+33%), mașini și aparate electrice (+25,8%).

● Stocurile de produse finite, existente la producători la 31 octombrie a.c., însumau 4.528,4 miliarde lei, reprezentînd 60,6% din producția lunii octombrie (68,5% în luna anterioară și 65,8% în luna corespunzătoare din anul 1995). Un nivel relativ mai ridicat al stocurilor (în raport cu producția realizată) se menține în ramurile: mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie, mașini și echipamente, prelucrarea lemnului, industria textilă și a produselor textile.

● Efectivul de salariați din industrie, la sfîrșitul lunii octombrie, era de 2.219,3 mii persoane, în scădere cu 2,3 mii persoane, comparativ cu cel de la începutul lunii. Timpul de lucru în luna octombrie a fost utilizat în proporție de 86,3%, față de 85,8% în luna precedentă și 85,7% în luna octombrie 1995. Un grad mai scăzut de utilizare a timpului de lucru s-a înregistrat în ramurile: aparatură și instrumente medicale de precizie, optică și ceasornicărie (71,7%), mașini și echipamente (79,1%), pielărie și încălțăminte (79,8%), edituri, poli-

grafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi (81,9%), mijloace de transport, altele decît rutiere (83,5%), confecții din textile, blănuri și piele (83,9%).

● În perioada 1 I–30 IX 1996 au fost construite 10.693 locuințe, cu 3.123 mai puțîn decît în aceeași perioadă din anul trecut.

● Din numărul total al locuințelor terminate, 2.057 au fost finanțate din fonduri publice (cu 3.268 mai puține, comparativ cu 9 luni din 1995), respectiv 1.647 de la bugetul de stat și local și 410 din fondurile agenților economici cu capital de stat. Din fondurile private s-au realizat 8.547 locuințe (cu 56 mai multe față de 1 I–30 IX 1995), majoritatea (8.370) din fondurile populației. Dintre acestea, un număr de 7.856 locuințe au fost construite și finalizate de populație în regie proprie, iar 514 prin unități specializate în contractarea, construirea și vânzarea locuințelor către populație. Din cele 7.856 locuințe terminate de populație în regie proprie, 1.752 (22,3%) s-au executat în mediul urban, restul de 6.104 (77,7%) fiind construite în mediul rural.

● Investițiile realizate în perioada 1 I–30 IX 1996 au însumat 13.043,0 miliarde lei, în creștere cu 8,1% față de aceeași perioadă a anului trecut, o evoluție superioară (+45,2%) înregistrîndu-se în sectorul privat.

● Agenții economici privați cu activitate de comerț exterior au efectuat în perioada 1 I–31 X din acest an operațiuni de export însumînd 2.647,4 milioane dolari, în scădere cu 0,4% față de aceeași perioadă din anul trecut și importuri FOB de 3.035,2 milioane dolari, în scădere cu 12,8%. Ponderea sectorului privat în total a fost de 43,7%, atît pentru exporturi, cît și pentru importuri.

● Evoluția cursului de schimb nominal de referință al leului, în raport cu dolarul SUA, în anul 1996 comparativ cu luna decembrie 1995, se prezintă astfel:

Cursul de schimb nominal de referință (lei/USD)	Dec. 1995	Mart. 1996	Iun. 1996	Sept. 1996	Oct. 1996
– nivel mediu	2.558,00	2.872,62	2.988,00	3.201,19	3.295,74
– la sfîrșitul perioadei	2.578,00	2.937,00	3.028,00	3.261,00	3.375,00

● Agenții economici cu capital privat, cu activitate de comerț cu amănuntul, au efectuat în luna octombrie vânzări de mărfuri în valoare de 1.656 miliarde lei, în creștere cu 4,9% față de septembrie și în scădere cu 4,7% față de aceeași lună a anului trecut.

● Preferențele de consum al populației, în luna octombrie 1996 au crescut cu 3,4% față de luna precedentă, cu 34,5% față de decembrie 1995 și cu 45,1% față de octombrie 1995.

● Rata medie lunară a inflației, în perioada 1 I–31 X 1996 a fost de 3,0%, comparativ cu 1,7% în perioada corespunzătoare din anul trecut.

● Potrivit informațiilor Agenției Române de Dezvoltare, la data de 15 noiembrie 1996 numărul investitorilor străini era de 53.051 (49.206 la 1 I 1996), iar capitalul subscris de 2.144,4 milioane dolari, în creștere cu 549,4 milioane dolari față de începutul anului. În ierarhia țărilor de origine a investitorilor, în funcție de valoarea totală a capitalului, primul loc îl ocupă Republica Coreea cu 234,9 milioane dolari, urmată de Italia (206,8 milioane dolari), Germania (206,5 milioane dolari), Olanda (166,7 milioane dolari), SUA (166,2 milioane dolari), Franța (146,4 milioane dolari) etc.

Sursa: Buletin statistic lunar nr. 10, din octombrie 1996, al Comisiei Naționale pentru Statistică

IULIAN ANGHEL

Politica de austeritate – o prioritate a BNR

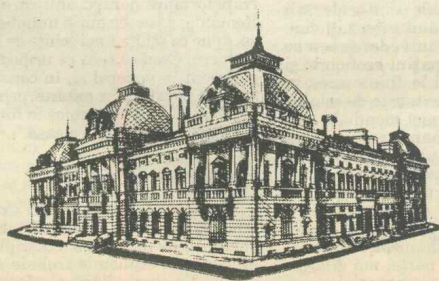

Criza economică pe care dezastruoasa politică a guvernului Văcăroiu a generat-o nu poate fi acoperită de optimismul „Cărții Albe” ce ne-a fost pregătită de același guvern. Adevăratele dimensiuni ale dezastrului nu le vom cunoaște decât atunci când o altă „Carte Albă” va fi „scrisă”, de data aceasta de viitorul guvern, al premierului Victor Ciorbea. Misiunea acestuia din urmă va fi, fără îndoială, extrem de dificilă, el trebuind să ia decizii de ordin economic ce-l vor face, probabil, impopular în scurtă vreme. Astfel de măsuri sînt însă indispensabile pentru relansarea economiei, uitată în tot acest timp în care criteriile politice au prevalat criteriilor economice. Numai că succesul reformei pe care viitorul guvern o va avea în vedere depinde în mare măsură de poziția pe care Banca Națională a României o va adopta față de această reformă.

În cadrul simpozionului „Sistemul bancar din România – prezent și viitor”, desfășurat în zilele de 20 și 21 noiembrie, guvernatorul BNR, Mugur Isărescu, a prezentat prioritățile băncii centrale a României în domeniul politicii monetare pentru perioada imediat următoare. Enunțate în ordinea importanței, măsurile preconizate de Banca Națională ar fi: 1. calmarea presiunilor inflaționiste; 2. o bună funcționare a pieței valutare – absolut esențială pentru creșterea încrederii investitorilor străini; 3. consolidarea fără întârziere a rezervelor valutare ale țării; 4. creșterea credibilității interne și internaționale a României în mediile financiar-bancare. Această ultimă prioritate presupune însă încheierea unui nou acord cu Fondul Monetar Internațional.

tenționează să colaboreze foarte strîns. Pentru ca această austeritate să poată fi impusă, autoritățile publice trebuie să afirme răspicat că doar disciplina financiară și austeritatea pot fi luate în calcul, ca modalități de ieșire din criza provocată de blocajul financiar, folosit pînă acum ca scuză a lipsei de disciplină financiară. Mai mult, a subliniat guvernatorul BNR, această austeritate trebuie să fie credibilă și de durată.

Mugur Isărescu a enunțat în intervenția sa marile probleme cu care economia se va confrunta în perioada imediată: a) presiunea importurilor de energie și a prețurilor acestora, datorată evoluției raportului leu/dolar; b) finanțarea agriculturii, care, deși descentralizată, nu este restructurată, astfel că finanțarea ei se face încă centralizat, pe baza emisiunilor monetare, care subminează politica monetară; c) restructurarea economiei, ce nu mai poate fi amînată, în scopul eliminării blocajului financiar, care este o imensă sursă de inflație; d) înțărirea rezervelor valutare, prin finanțare externă

și investiții străine – și nicidecum prin scoaterea din circuitul obișnuit a beneficiilor realizate din export, cum se proceda pînă acum, fapt care a dus la o importantă depreciere a monedei naționale.

Angajamentele sociale ale viitorului guvern vor trebui luate ținîndu-se seama de existența unui buget de austeritate: guvernul nu-și va mai putea permite creșteri salariale în lipsa unor surse financiare sigure, dacă vrea să stopeze deficitul bugetar.

O moștenire dezastruoasă

Ritmul accentuat de creștere a datoriei externe din ultimii ani s-a datorat în mare măsură importurilor pentru consum (un gest politic, desigur), fără ca acestea să fie contrabalansate de exporturi – lucru care a dus la un dezechilibru structural supărător, a afirmat în cadrul simpozionului Daniel Dăianu, economistul șef al BNR. Datoria externă, a cărei importanță a fost minimalizată, este de fapt o moștenire extrem de grea, care va îngreuna acțiunile viitorului guvern.

Reinițierea procesului de stabilizare macroeconomică, o privatizare reală, restructurarea cit mai curînd cu putință a economiei românești trebuie să reprezinte, fără îndoială, priorități ale viitorului guvern. Toate acestea nu pot fi însă realizate prin eforturi proprii, România avînd nevoie la ora actuală de masive intrări de capital străin. La rîndul ei, această infuzie de capital nu se poate realiza fără ca echipa guvernamentală și BNR (ca garant a acestor investiții sau împrumuturi) să aibă credibilitate pe piețele de capital. Iar credibilitatea este dată de capacitatea de a-ți demonstra solvabilitatea, existența capacității de rambursare a datoriilor. „Certitudinea este esențială pe piața financiară” – a arătat Mugur Isărescu, referindu-se la același subiect. La ora actuală, România este cotată pe piețele financiare cu un indice de risc 2B. Cu cît acest indice este mai scăzut (altfel spus, cu cît credibilitatea este mai redusă), cu atît dobînzile pe care o bancă la plătește la contractarea unui împrumut sînt mai mari. Un plus de credibilitate ar ridica indicele acordat BNR la 3B – o prioritate a băncii centrale a României pentru 1997 –, ar spori considerabil șansele acordării unor împrumuturi avantajoase pentru România, prin plata unor dobînzii cu mult mai reduse.

Referindu-se la fluctuația dolarului la casele de schimb, cînd, după ce depășise pragul de 5.000 de lei, dolarul a început să scadă imediat după alegeri, Adrian Vasilescu (directorul compartimentului imagine din BNR) a insistat pe faptul că piața a reacționat la un eveniment politic, „dar ceea ce a fost o stare de emoție trebuie să devină o stare de normalitate”. Și, dacă o piață normală are o sensibilitate foarte mare față de anumite evenimente politice sau sociale, devine limpede că de politica pe care noul executiv o va adopta depinde viitorul reformei în România, depinde stabilitatea pieței financiare.

Pentru a putea ajuta guvernul în finalizarea măsurilor de restructurare economică, BNR trebuie să aibă însă o independență reală, independență care ar pune-o la adăpost de măsuri de ordin politic, care i-ar putea reduce controlul asupra masei monetare, a nivelului dobînzilor sau i-ar diminua rolul în administrarea rezervelor oficiale internaționale, obligații pe care BNR le are prin *Legea nr. 34/1991 privind Statutul Băncii Naționale a României*.

Blocajul financiar – scuză a lipsei de disciplină financiară

Singura ieșire din actuala criză, a accentuat Mugur Isărescu, este în momentul de față o politică de austeritate financiară. Față de obișnuința de a face puțin cu bani mulți, economia va trebui de acum înainte să facă mai mult cu bani mai puțini. Realizarea unui asemenea obiectiv depinde însă în mare măsură de acțiunile viitorului cabinet cu care BNR, prin vocea guvernatorului său, declară că in-

• PARLAMENT • PARLAMENT • PARLAMENT • PARLAMENT •

Deputații s-au mutat în casă nouă

Prima ședință a noii Camere a Deputaților a avut loc la Casa Poporului, vineri 22 noiembrie. Majoritatea este deținută de Convenția Democrată (121 de deputați), alături de aliații săi la guvernare: USD cu 53 de deputați și UDMR cu 25, din totalul de 343 de deputați.

Deputații au ales comisiile care vor valida mandatele și s-au împărțit pe grupuri parlamentare. Cel mai numeros grup parlamentar este cel al PDSR, cu 91 de deputați conduși de fostul președinte al Camerei, Adrian Năstase. Convenția Democrată are, ca și în legislatură trecută, două grupuri parlamentare. Tărăniștii și ecologiștii au format grupul PNȚCD, avîndu-l ca lider pe Ion Diaconescu, iar PNL, PNL-CD și Alternativa României sînt grupate în PNL, condus de Crin Antonescu. USD e împărțită tot în două grupuri parlamentare: PD, avîndu-l ca lider pe Adrian Severin, și PSDR, cu Sergiu Cunesco. Iuliu Ioan Furo îl conduce pe peremiști, iar Valeriu Tabără pe deputații PUNR. UDMR nu și-a desemnat liderul grupului parlamentar, așteptînd finalizarea validării mandatelor.

Pentru a constitui un grup parlamentar în Camera Deputaților, este nevoie de cel puțin 10 membri. Grupul primește un cabinet și maximum 5 mașini. Fiecare lider de grup urmează să negocieze reprezentarea acestuia

în Biroul Permanent și în comisiile permanente ale Camerei Deputaților. Se știe sigur că noul președinte al Camerei inferioare a Parlamentului, ales pe 4 ani, va aparține PNȚCD și se pare că va fi juristul Vasile Lupu, fost vicepreședinte al Camerei. Deputații și-au propus să încheie validările și constituirea structurilor Camerei pînă vineri 29 noiembrie, cînd ar urma ca președintele ales al României, Emil Constantinescu, să depună jurămîntul în fața Parlamentului.

Începînd cu această legislatură, Camera Deputaților are nu numai o altă componență, ci și un nou sediu: controversata Casă a Poporului. Clădirea, ce se întinde pe 375.000 mp și care are nevoie de aproape 3 miliarde de lei pe an pentru întreținere, a trecut în gestiunea Camerei Deputaților în 1993. Pînă acum, s-au cheltuit peste 100 de miliarde de lei cu lucrările, clădirea fiind finalizată doar pe trei sferturi. Mutarea s-a făcut pe motiv că vechiul sediu al Camerei era subrezit de cutremure. Acum, deputații au la dispoziție o sumedenie de birouri, două săli pentru ședințele în plen și vreo 70 de lifuri. Dacă pînă acum deputații care chieureau puteau fi ușor depistați la bufet, din actuala legislatură aceștia vor fi foarte greu de localizat în labirintul Casei Poporului.

LIGIA CĂLIN

Prima ședință a Senatului

Întrunit în noua formulă, rezultată după alegerile parlamentare de la 3 noiembrie, Senatul României a ținut prima ședință în plen, în cadrul căreia s-au constituit grupurile parlamentare și a fost formată comisia de validare a mandatelor.

Senatul va avea șapte grupuri parlamentare:
– PDSR, 41 membri, cu Ion Iliescu președinte, Vasile Văcaru și Doru Tărăcilă vicepreședinți și Ion Vasile secretar.
– PNȚCD și PAR, 30 membri, cu Nistor Bădiceanu președinte, Florin Buruiiană vicepreședinte și Ițiu Paul secretar.
– Grupul Național Liberal (PNL, PNLCD și MER), 23 membri, cu Niculae Cervenii președinte, Emil Tocaci vicepreședinte și Tiberiu Vladislav secretar.
– PD, 23 membri, cu Cristian Dumitrescu președinte, Dan Vasiliu vicepreședinte și Ioan Crețu secretar.
– UDMR, 11 membri, cu Attila Verestoy președinte, Seres Dănes vicepreședinte și Puskás Bálint secretar.
– PRM, 8 membri, cu Corneliu Vadim Tudor președinte, Ion Circiumaru vicepreședinte și Florea Preda secretar.
– PUNR, 7 membri, cu Augustin Crecan președinte, Ioan Ardelean vicepreședinte și Victor Fiuor secretar.

Comisia de validare este formată din trei reprezentanți ai PDSR, cîte doi ai PNȚCD, PD și respectiv PNL și cîte un membru al UDMR, PRM și PUNR. Comisia va trebui să-și prezinte raportul în această săptămînă, avînd de rezolvat și două contestații de validare – a lui Ion Iliescu, depusă de PUNR și a lui Corneliu Turianu, depusă de un avocat din afara structurii Senatului.

MARIAN CHIRIAC

DANIEL DĂIANU

Mersul transformării*

VI

Din episoadele trecute:

• In analiza sistemelor postcomuniste, rolul istoriei și al factorilor structurali este adesea subestimat • Acești factori explică de ce anumite reforme au fost inițiate mai timpuriu și au avut succes în anumite spații naționale, spre deosebire de altele • Condițiile inițiale favorizante și infuzia de capital străin, mai ales în Ungaria și Cehia, au contribuit mult la intrarea politicii economice a acestor țări într-un „cerc virtuos” • Fără infuzie masivă de capital din afară, o economie cu moștenire grea are foarte mari șanse să „mustească în suc propriu” • Concilierea cerințelor de eficiență economică cu cele de realizare a unui grad necesar de coeziune socială va fi cel mai greu test de guvernare • Din cauza marilor distorsiuni structurale moștenite și a fragilității instituțiilor în formare, nici chiar „frunțașii” economiilor postcomuniste nu au făcut pași decisivi privind restructurarea de adâncime • Implozia economiei mexicane, la finele lui 1994, sugerează cât de vulnerabile sînt și economiile postcomuniste • Marea problemă a țărilor postcomuniste este cum să edifice o politică de liberalizare și, în același timp, să soluționeze, fără a reinvia practica totalitară, probleme ce reclamă intervenția statului •

Acumularea ridicată, creșterea rapidă și modernizarea implică un „cercu de aur” (2)

Nevoia de viziune și strategie este cu atât mai stringentă pentru o țară cu mari slăbiciuni structurale și aflată în coada plutonului țărilor postcomuniste europene. Strategia de modernizare presupune cunoaștere teoretică solidă, acompaniată de pragmatism sănătos, evitarea „fundamentalismului” și rudimentarismului în gândire; strategia trebuie să ofere cetățeanului un sens clar, direcția mersului transformării și, mai ales, încredere; să aibă consecvență conceptuală și coerență în planul politicii concrete imediate și de perspectivă.

Pragmatismul sănătos implică trei aspecte esențiale: a) înțelegerea intercondiționărilor dintre componentele sistemului în evoluție și între efectele utilizării instrumentelor politicii de transformare; b) recunoașterea inevitabilității compromisurilor în opțiunile de politică economică; și c) subordonarea compromisurilor atingerii obiectivelor ultime, protejându-se astfel și credibilitatea politicii de ansamblu.

Mersul de pină acum al transformării a dovedit lipsa unei viziuni, a unei strategii, deficit de consecvență și neînțelegerea unor reguli de bază pentru conceperea și aplicarea unei politici economice eficiente. Pe acest plan, simpla afirmare a dorinței de integrare în structurile euro-atlantice este mult prea puțin! Am subliniat deja marginalizarea (sau inexistența) dezbaterii față de tipul de capitalism ce se naște la noi. Este de amintit, de asemenea, ignorarea compromisurilor inevitabile în atingerea diverselor ținte ale politicii economice care implică optimizări. În acest sens, poate fi menționată relația între creșterea economică și echilibrul extern pentru o economie ca cea românească, care

suferă de o puternică constrângere valutară. Un alt exemplu notoriu este reforma lentă a structurii drepturilor de proprietate (privatizarea). Cel mai adesea politica a fost reactivă, căutând rezolvări de tip ad-hoc. De asemenea, ciclul politic (electoral) și-a pus amprenta excesiv pe măsurile de politică economică, în anii electorali.

În conceperea și realizarea strategiei, se cuvine ca elitele politice ale țării să țină cont de mediul internațional. Pe de o parte, am în vedere ceea ce particularizează spațiul economic și geopolitic mondial la finele acestui secol. În acest context, este de relevant globalizarea economiei mondiale – în special a piețelor financiare –, care reclamă prudență multă, înțelepciune în construcția de politici economice sustenabile; erori aparent mici pot naște șocuri foarte dureroase pentru sistemul economic, prin „penalizările” impuse de piețele financiare internaționale. Pe de altă parte, mă gândesc la ceea ce guvernează esențialmente viața internațională: interesele naționale; acestea din urmă sînt reflectate de logica economiei de piață și modelează interacțiunile dintre principalii actori ai vieții internaționale care rămîn statele naționale.

În ceea ce privește decizia de integrare în Uniunea Europeană, este absolut necesar să fie inițiată o discuție serioasă, responsabilă, privind implicările posibile și probabile ale acestui proces și ce exigențe se pun în fața economiei (societății) românești.

Modernizarea țării nu poate fi decât un proces de durată, anevoios, un slalom printre numeroase zone de împotmolire; presupune o constantă luptă cu viciile și imperfecțiunile economiei (societății) românești. Am putea spune chiar că depășirea multor dificultăți și succesul efortului de modernizare depind de „arta administrării imperfecțiilor”, în condițiile în care persistența acestora exprimă povara

istoriei, puterea structurii.

Schița unei schițe de agendă românească

Fiind o introducere la o lucrare destinată reflecției, intenția mea este foarte modestă în ceea ce privește conturarea unei agende a politicii de transformare pentru anii care vin în România; de aceea am și numit această secțiune ca schița unei schițe de agendă de lucru. Cred că ceea ce urmează este cunoscut în general și, în consecință, sarcina constă în a enunța principale teme de politică economică în funcție de perspectiva temporală aleasă.

Pe termen imediat

Constrângerea valutară extremă, reluarea efortului de macrostabilizare și efortul de impunere a disciplinei financiare în economie trebuie să constituie liniile de bază ale formulării politicii economice pe termen imediat. Aceste jaloane decurg din obiectivele pe termen lung ale strategiei economice.

Experiența anilor 1995 și 1996 a repus în evidență minusuri importante în ceea ce privește politica macroeconomică, nevoia de a înțelege compromisurile implicate de o elaborare înțeleaptă a acesteia; criza valutară din acești ani putea fi în bună parte evitată, dacă s-ar fi judecat politica economică și ritmul creșterii de ansamblu a economiei prin prisma constrîngerilor la care este supusă aceasta din urmă și s-ar fi adoptat la timp măsurile de corecție necesare. Termenul de sustenabilitate, apărut relativ recent în limbajul de specialitate intern, are mult conținut din acest punct de vedere.

Se impun urgente măsuri care să asigure coerența mix-ului politicii macroeconomice și să consolideze rezervele valutare ale țării. Se impune astfel adoptarea unui nou pachet de măsuri de stabilizare macroeconomică, avînd în vedere reinflamarea procesului inflaționist în 1996 și consecințele nefuncționării pieței valutare asupra exportului și stării balanței de plăți. Consider că un asemenea program ar fi trebuit să fie deja (în 1996) operațional, în lumina experienței anului precedent.

O politică de stabilizare potrivită circumstanțelor actuale consider a avea o natură heterodoxă; dincolo de tradiționalele instrumente, monetar și fiscal, această politică se cuvine să urmărească controlul veniturilor, să utilizeze măsuri de politică industrială – ca mijloc de impunere a disciplinei financiare și reducere a arrieratelor – și să folosească componenta de politică comercială. Controlul veniturilor, ca mijloc de limitare a absorbției interne, este necesar, dacă se dorește evitarea unei spirale periculoase între cursul de schimb, prețuri și salarii.

Utilizarea cursului de schimb ca ancoră nu este posibilă, deoarece: a) diferențialul inflației nu ne este favorabil și inflația noastră are și o origine importantă; b) fără export adecvat, economia se sufocă. În consecință, po-

litica cursului de schimb trebuie să aibă ca țel principal stimularea exportului, în condițiile în care ansamblul politicii macroeconomice are de făcut posibilă o dinamică fără mișcări (deprecieri) brutale ale cursului. Formula convenabilă pentru dinamica cursului de schimb ar fi un *crawling peg*, în cadrul unei benzi care să permită intervenții eficiente ale Băncii Centrale (presupunînd că piața valutară funcționează și că se reușește consolidarea rezervelor valutare). Astfel s-ar conferi predictibilitate evoluției prețurilor și s-ar câștiga credibilitate în politica economică.

Sarcina principală în lupta contra inflației trebuie preluată de controlul agregatelor monetare, stăpînirea deficitului bugetar și controlul veniturilor. În acest scop, stabilirea unei „ținte de inflație” în mișcare (pe o traiectorie descendentă) trebuie însoțită de o țintă referitoare la deficitul bugetar; ținta privind deficitul bugetar trebuie să asigure flexibilitate (cîmp de manevră), pentru a putea face față unor șocuri nefavorabile și pentru a putea internaliza cât mai mult din susținerea financiară a agriculturii. Evoluția de tip *stop and go* nu poate fi eliminată, dar trebuie urmărită o reducere a fluctuațiilor principalilor indicatori de-a lungul unei tendințe de durată în ameliorare. Aceasta ar fi o dinamică pozitivă a economiei, spre deosebire de una negativă, care ar fi caracterizată de ciclul „avînt și prăbușire” (*boom and bust*).

Politica comercială ca mijloc de stimulare a exporturilor a fost subestimată în anii recentii. Este necesară, deci, o regîndire a acestei politici. Este de menționat rolul intrărilor de capital autonome (al investițiilor străine directe, în special) în ajutarea stabilizării macroeconomice și reducerea intensității constrîngerii valutare. Favorizarea intrărilor de capital în economia noastră este stringentă și din perspectiva facilitării restructurării economiei.

În ceea ce privește consolidarea rezervelor valutare, prezența după mult timp (aproape saizeci de ani) a României pe piața internațională a capitalului este dezirabil să fie confirmată de îmbunătățirea constantă a performanțelor economice. Deteriorarea condițiilor macroeconomice în anul 1996 nu este de bun augur în acest sens. Poate fi util să se împrumute – fie prin credite sindicalizate, fie prin emisiuni de obligațiuni –, dar mai bine este ca mărirea rezervelor valutare să fie rezultatul influxurilor de capital autonome. Acesta este un motiv suplimentar pentru care un nou efort de stabilizare macroeconomică se cuvine să fie apreciat și prin prisma necesității de consolidare a rezervelor valutare. Aici intervine un *feedback*: alte condiții fiind neschimbate, cu cit rezervele sînt mai solide cu atît mai bine se poate proteja economia de șocuri externe nefavorabile temporare și se favorizează stabilitatea sa.

În ceea ce privește mijloacele de consolidare a rezervelor valutare, trebuie considerată posibilitatea transferării la Banca Națională a unor încasări valutare rezultate din participarea capitalului străin la privatizare (de exemplu, în domeniul unor utilități publice).

Fragilitatea și vulnerabilitatea economiei românești fac și mai necesară alegerea unor politici economice care să nu cadă pradă unor interese conjuncturale – legate de un ciclu electoral –, reclamă o viziune pe termen lung și consecvență în urmărirea atingerii principalelor ținte ale politicii economice. Se impune totodată o informare continuă a Parlamentului, a opiniei publice, cu privire la riscurile subordonării vieții economice unor interese politice parohiale.

*Fragmente din introducerea cărții în curs de apariție *Transformarea ca proces real. De la comandă la piață*, București, ed. IRLI.

INSTITUTUL EUROPEAN

În colecția DIDACTICA

Seria FRANCEZĂ

PRINCIPES DE GRAMMAIRE

Wilfried Decoo, Sanda Ardeleanu

Gramatică limbii franceze, alcătuită după metoda *Evantai*, utilizată cu bune rezultate în multe țări europene.

ISBN 973-9148-85-9 256 pag. 19 800lei

Seria ENGLEZĂ

DESCRIPTIVE ENGLISH SYNTAX

Andrei Bantaș

Manual indispensabil tuturor celor interesați de învățarea corectă a limbii engleze cotidiene.

ISBN 973-9148-92-1 272 pag. 12 500lei

Comenzi și informații la sediul Editurii, în Iași:
Str. Cronicar Mustea nr. 17 • C P 161 • cod 6600
Tel 032-127311 • Tel-fax 032-230197

Cărțile se vînd prin rețeaua *Humanitas* și prin toate librăriile centrale din țară.

ADRIAN CIOROIANU

A.R.L.U.S. - o poveste cu intelectuali

V

Din numerele trecute:

• Bazele ARLUS (Asociația Română pentru Strângerea Legăturilor cu Uniunea Sovietică) au fost puse de către un grup de intelectuali, în seara zilei de 20 octombrie 1944, în casa profesorului universitar C.I. Parhon • O asemenea asociație mai existase în România: Petre Constantinescu-Iași - profesor universitar la Chișinău - înființase în 1932 asociația Amicii URSS, după modelul unor asociații existente în mai multe țări occidentale •

Structura organizatorică; „inițiatii” (3)

În aceeași ordine de idei, să aruncăm o privire asupra secției învățământ a ARLUS. Președinte al subsecției învățământ superior este profesorul de la Universitatea București, Constantin Motaș. Biolog de excepție, Motaș avea în spate, încă de pe băncile școlii, un trecut bogat de simpatizant socialist, iar în față, necunoscută, perspectiva unui proces abject, a închisorii politice (din 1949 până în 1956) și a excluderii din Academie. Ca elev de liceu în Iașul natal și avînd, se pare, charisma îndrumătorului, Motaș va fi, de timpuriu, printre colegii săi, sufletul unui nucleu socialist. Mai târziu, prietenul și fostul său coleg de la Liceul Național din capitala Moldovei, Petre Constantinescu-Iași, își va aduce aminte cu plăcere că Motaș, șeful clasei lor, este cel care i-a pus în mină, prin anii 1907-1908, primele numere din revistele socialiste *România Muncitoare* și *Vitorul social*; Motaș mai avea „avantajul” de a locui în cartierul gării din Iași - de unde contactul permanent și direct pe care îl avea cu vecinii săi, muncitorii ceferiști. Săptămînal, în cămăruța lui se adună cîțiva colegi, pentru a pune la cale mersul ideilor socialiste. Alături de Iorgu Jordan în Comitetul Național Antifascist, Constantin Motaș va face, în septembrie 1944, același pas cu cel anterior, numit: înscrierea în Partidul Social Democrat. Ca membri în subsecția condusă de Motaș întîlnim și cîțiva studenți, ale căror nume, mai mult sau mai puțin, vor dăinui: Stela Damian (arhitectură), Dumitru Postelnicu (medicinist), dar mai ales Barbu Friedman-Cimpina, studentul de la Litere-Filosofie, de 21 de ani pe atunci. Acesta din urmă, nu fără oarecare merite, va stabili un record de precocitate în învățămîntul românesc postbelic: conferențiar la Facultatea de Istorie din București în 1948, șef de secție (1952), ulterior director adjunct (1956) al Institutului Național de Istorie; în 1959 moare în urma unui cancer de care, se spune, știa și în ciuda căruia fuma, deseori, împreună cu studenții, pe culoarele facultății. Cu excepții, cei care l-au cunoscut i-au păstrat o amintire frumoasă, iertîndu-i și trucidul de a-și fi construit cursul din idei luate din lucrările lui Gheorghe Brătianu și Constantin C. Giurescu, lucrări aflate la index și la care studenții, spre deosebire de el, nu puteau avea acces.

Președintele subsecției învățământ secundar este profesorul Stanciu Stoian, alături, printre alții, de Pompiliu Constantinescu (vicepreședinte) și Dumitru Berciu (secretar). Stanciu Stoian era fost membru al Partidului Național Țărănesc și apropiat al lui Ion Mihalache, de care însă se va despărți pentru a pune bazele, alături de Mihail Ralea, fantomaticului Partid Socialist Țărănesc; tot alături de Ralea, semnează, în numele PST, intrarea în Frontul Patriotic Antihitlerist; după 6 noiembrie 1947, odată cu îndepărtarea tătărăscienilor din guvern, va fi o vreme ministru al Cultelor, ca membru al Frontului Plugarilor. După o perioadă de eclipsă, va reveni în (relativă) atenție în anii '60, ca șef al catedrei de pedagogie din Universitatea București. Stanciu Stoian are și un frate, pe Iorgu Stoian (sociolog de formație, după 1948 intră în catedra de istorie veche a Facultății de Istorie din București, de unde va fi dat afară - ca și din partid - în timpul „verificărilor” din 1952-1953, acuzat că ar fi avut ceva antecedente legionare), el însuși arlunist și membru în subsecția sociologie.

Să mai semnalăm, în aceeași secție, prezența, la subsecția drept, ca membru, a lui Ion Gheorghe Maurer, pe atunci doar avocat și prieten al lui Gheorghiu-Dej (pe care îl cunoscuse în 1940 și îl ajutase să evadeze de la Tirgu-Jiu în 1944), viitor subsecretar de stat la Ministerul Economiei, după alegerile din noiembrie 1946, mai apoi membru în Biroul Politic al PCR, ministru de Externe, președinte al Prezidiului MAN, președinte al Consiliului de Miniștri și artilizan al politicii externe a lui Ceaușescu în „epoca bună” a acesteia, pînă în 1974, cînd își va da demisia „din motive de sănătate” (motivul cel mai la

modă pentru destituirile comuniste).

Mai notăm prezența profesorilor Traian Săvulescu (președinte, secția științe aplicate), Ștefan Nicolau (președinte, subsecția biologie), Sabin Manuilă - subsecretar de stat în guvernul Rădescu din 6 decembrie 1944 - Athanasie Joja, A. Golopenția și Petre Pandrea (președinte, respectiv secretari și membri la secția sociologie).

Secția presă era condusă, ca președinte, de celebrul director al *Jurnalului de dimineață*, T. Teodorescu-Braniste, cu N.D. Cocea și Ion Pas ca vicepreședinți, Șcarlat Callimachi (secretar), Gheorghe Dinu (alias Ștefan Roll, personaj asupra căruia vom reveni) și Miron Constantinescu printre membri. Dintre toți, personajul cel mai spectaculos este, de departe, scriitorul și publicistul N.D. Cocea, militant socialist cu vechime, încă de pe vremea cercului *România Muncitoare*; arestat în câteva rînduri, alături mutat forțat din București, cu perioade pe care le înființează pentru ca statul să le suspende, în activitatea sa efectiv neobosită, Cocea se numără printre membrii, în 1922, ai cercului „Prietenii Naturii” (1), printre obișnuiții „ceaurilor literare” ale „Ajutorului Roșu” (cîteva dintre teripurile folosite de comuniști pentru a strînge bani pentru tovarășii din închisori) și printre

N.D. Cocea într-o vizită la Uzinele 23 August, cu ocazia alegerilor din 1946

fondatorii, în 1923, ai filialei românești a „Ligii Drepturilor Omului”, dar și, în 1934, ai Amicilor URSS. Mai paradoxal este Șcarlat Callimachi, viță nobilă în decorul Bucureștiului și al ARLUS-ului (el este cel pe care Vlad Georgescu îl va numi „prințul roșu”), colaborator de timpuriu la presa de stînga, fost membru al Comitetului Național Antifascist; după stagiul arlunist, va deveni, în anii '50, director al Muzeului Româno-Rus, instituție etnografică și tutelată de ARLUS. Cel căruia norocul îi va suride mai repede este Ion Pas, viitor ministru al Artelor, din partea social-democraților, în guvernul rezultat după alegerile cu cîntec din noiembrie 1946. În fine, Miron Constantinescu, una dintre cele mai interesante figuri ale stîngii românești: student strălucit al lui Dimitrie Gusti (ceea ce nu-l va împiedica să intre în Uniunea Tineretului Comunist), este bănuț ai fa stabil, în cursul războiului, contacte cu spionajul sovietic. Redactor-șef al *Scînteii* în plin stalinism, va miza și va pierde pe cartea numită Hrușciov; în urma revelațiilor raportului acestuia din urmă, la Congresul al XX-lea al PCUS, Constantinescu, văzut în partid ca un intelectual „liberal”, are curajul nebunesc de a-l critica (alături de Iosif Chișinevschi) pe Dej pentru abuzurile Securității. Urmarea: epurarea din 1957; mai norocos decît alții, rămîne, totuși, în libertate, consacrandu-se muncii la Institutul de Istorie. După 1968 (cînd este pe lista reabilitărilor de la Plenara CC din 22-25 aprilie), va regăsi un timp orbita ascendentă, ajungînd pentru o vreme (august 1969-noiembrie 1970) ministru al Învățămîntului; fiu nelegitim, se spune, al lui G.M. Murgoci, M. Constantinescu va avea el

însuși o viață de familie nefericită.

Secția propagandă a ARLUS cuprindea patru subsecții, fiecare cu o specializare proprie: cinema, radiofonie, foto și muzică. Subsecția cinema este condusă de Tudor Dan, secondat de (aceleși omniprezent) N.D. Cocea și de Elena Pătrășcanu. Președintele subsecției radiofonie era profesorul M. Andricu, vicepreședinți Emanoil Ciomac și Tudor Vianu, bibliotecar Radu Cioculescu, iar ca membru apare George Macovescu; secretariatul era în grija muzicianului, compozitorului și dirijorului Matei Socor, frate al lui Emil Socor, proprietarul ziarelor *Dimineața* și *Adevărul*. Matei Socor se va dovedi un foarte util pion politic: el va conduce Radiodifuziunea Română începînd cu decembrie 1945, din momentul în care instituția este acaparată de puterea procomunistă. Tot Socor se va dovedi cel mai potrivit pentru a fi autorul muzicii Înnului de stat al RPR, pe versurile generos oferite de Dan Deșliu. Într-o formă paradoxală, pasiunea pentru radio se va transmite: ca o războare în familie, fiul lui M.S., Vladimir, odată autoexilat în Occident, devine, în anii '80, colaborator al postului de radio Europa Liberă. În fine, cea mai „grea”, din perspectiva numelor afișate este subsecția muzică: președinte George Enescu, vicepreședinți profesorul Bărsan și Egizio Massini, secretar Dora Massini (în primele luni ale lui 1945, acesteia i se va alătura compozitorul Alfred Mendelsohn), bibliotecar Radu Cioculescu, membri Radu Vrăbescu, Emanoil Ciomac și Matei Socor.

Nici secția artă nu duce lipsă de personalități: la arte plastice, președinte Steriade, vicepreședinți Camil Ressu și Iser, secretar Ciucurencu. La teatru, prezidează regizorul Raoul Bulfinski, ajutat de V. Maximilian și de Dida Solomon-Callimachi; secretar este Beate Fredanov, bibliotecar Sandu Eliad, membri Dina Cocea, Radu Beligan și Ion Șahighian.

În paralel cu fixarea structurii organizatorice, una dintre preocupările principale ale conducerii ARLUS este impulsivitatea ramificării în teritoriu. Nucleul din capitală, chiar foarte dezvoltat fiind și oricît de entuziasmat s-ar fi dovedit, nu putea acționa eficient în lipsa unor filiale în fiecare dintre orașele importante ale țării. Sarcina este tratată de către secretarul general al asociației, Simion Oeriu, el asigurîndu-ne totodată că apostolii ARLUS sînt aleși dintre „savanți, militari și intelectuali”: „(...) Misiunea lor va fi aceea de a pregăti opinia publică de pretutindeni asupra marilor realizări din Uniunea Sovietică, acest uriaș stat vecin nouă”. Înscrierea pe lista celor ce se deplasează în teritoriu pentru înființarea de noi secții se face pe bază de voluntariat; cei înscriși se deplasează, de regulă, în zone ale țării de care, într-un fel sau altul, sînt legați, zone pe care le cunosc sau în care sînt cunoscuți mai bine. O idee despre felul în care decurgea o astfel de deplasare ne oferă echipa alcătuită din Ilie Cristea, N.D. Cocea și colonelul Mihai Maltopol, echipă ce face un astfel de turneu promoțional în Transilvania, cu popasuri de lucru în Brașov, Făgăraș, Sighișoara și Mediaș. Pretutindeni, sălile ce i-au găzduit pe cei trei au fost pline de „un public serios și disciplinat”, public ce „asculta cu atenție încordată toate cuvîntările și aplauda cu o admirabilă intuiție politică”, ne asigură cronicarul turneului, Ilie Cristea. Punctul nodal al acestor întîlniri cu publicul este mărțuria unuia dintre cei luminați, de regulă unul dintre arluniștii veniți de la București - de această dată colonelul Maltopol, care povestește auditoriului cum s-a petrecut convertirea lui în timp ce se afla, ca prizonier de război, în URSS. Mai departe, strategia ramificării ARLUS este identică: în toate centrele urbane vizitate, în filialele asociației sînt atrase personalități de vază ale așezărilor, oameni care, dintr-un motiv evident, de ordin social și uman, nu puteau refuza onoarea de a conduce comitete locale de prieteni ai Sovietelor. Revenind la turneul celor trei pe care-l oferim ca exemplu, aflăm că „în toate aceste patru centre, comitetele asociației se compun din elitele societății. (...) La Brașov a fost ales președinte un colonel care n-are trecut politic, dar are toată simpatia și dragostea poporului. La Făgăraș (...) a fost ales președinte directorul liceului teoretic «Radu Negru», a cărui onestitate intelectuală și morală este unanim recunoscută. Același lucru la Sighișoara: un fost deputat, care s-a remarcat prin vrednicie și seriozitate. La fel și la Mediaș: d. Cazimir, profesor, este un om de frumoasă cultură”. Așadar, pentru o asociație excepțională, oameni excepționali. Fiecare dintre aceste întîlniri se termina - finis coronat opus - cu o masă sărbătorească, la care participau notațiile gazde, oaspeții-emisari de la București, precum și reprezentanți ai armatei sovietice cantonate prin partea locului.

Autorul, va fi recunoscător celor ce vor avea amabilitatea - sau, pur și simplu, dispoziția - de a-i transmite informații (directe sau mediate) legate de ARLUS, precum și celor ce-i vor semnala eventuale erori sau inadvertențe.

DAN OPRESCU

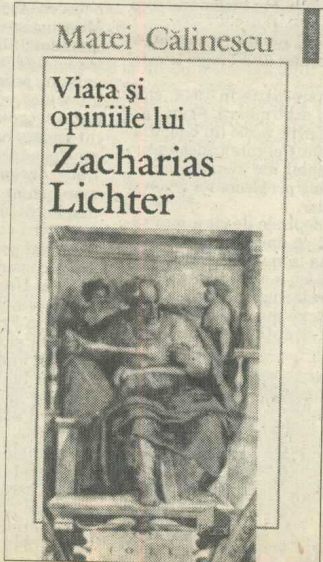
Despre împlinirea profeției

Nu pot să scriu despre *Viața și opiniile lui Zacharias Lichter* ca despre încă o carte așezată printre cele multe, pentru că ea are o semnificație particulară în biografia mea, alături de *Muntele vrăjii* și de *Jocul cu mărgelile de sticlă*.

Matei Călinescu a tipărit *Viața și opiniile...* întâi în 1969, spre a isprăvi o a doua ediție foarte curând, în 1971; adică într-o vreme percepută atunci ca una a relativei deschideri, imediat următoare momentului de „grație” din august 1968. Acum putem spune că a fost doar un fel de „deschidere care se închide”, dar într-aceea vreme aproape toată lumea o percepea doar ca pe o mult așteptată și benefică dezghețare. Iubesc mult această carte, și ea a contat mult pentru mine – și mai contează încă foarte mult, nu doar pentru că este parte a adolescenței și tineretului mele. Lumea din carte nu-i doar lumea comunistă (eventual și românească), așa cum o privim noi de prin 1983 încoace, ci este însăși lumea – iar în aceasta constă toată marea ei.

Zacharias Lichter este un romantic (de la Diogene, cinismul va fi o formă a revoltei romantice), iar Matei Călinescu descrie tocmai socialitatea lui, lupta lui cu morile de vânt ale Imperiului Prostiei – dar cel al Marii Prostii, nu doar al celei comuniste. La fel cum Caragiale nu avea în vedere doar alegerile din 1889, „într-un județ de munte”, când scria *O scrisoare pierdută*, ci jocul politic din toate timpurile și din toate regimurile, fie ele democratice sau totalitare. Ar fi, de aceea, o greșală, acum, să-l citim pe Matei Călinescu în cheie doar anticomunistă; ar fi să-l reducem la ceea ce am vrea noi acum și să nu vedem ceea ce este acolo de fapt (cam la fel cum doctorul S. căuta să-l reducă pe Z.L. la cutare sau cutare abstracțiuni psihiatrice).

Din acest punct de vedere, prefața la ediția a III-a, datată „27 februarie 1995”, mi se pare dezamăgitoare; un exemplu: „comunismul istoric – care este adevăratul, dar secretul punct de plecare al revoltei lui Lichter”. Cu post-modernă ironie, nu se poate să nu apreciezi faptul că textul scris acum

mai bine de un sfert de veac e mai adevărat decât părerea actuală a autorului despre același text. Dar lui Matei Călinescu se cuvine să-i se ierte mult, pentru că mult ne-a dat el atunci. Capitolele despre Imperiul Prostiei,

despre diavol, despre Cartea lui Iov și atâtea altele (ca să nu mai aduc aminte de poeziile presărate în text, ca de pildă preafrumosul psalm care începe cu versurile: „Dumnezeu m-a pedepsit pentru nevinovăția mea / fără s-o știu, poate că eram prea mîndru de ea”), toate trimit dincolo de contingentele istorice nemijlocite. În profetismul și deznădăjduirea ei, această carte nu putea să fie înțeleasă atunci, în 1969–1971, după cum nu va fi bine percepută nici acum. Atunci apărea mai degrabă ca o ciudățenie, acum, poate, ca o înginare pe linia lui Noica – deși nimic n-ar putea fi mai îndepărtat de așa ceva.

Căci, astăzi, n-are sens să umblăm după lesne depistabile influențe camusiene, nietzscheene, noiciene etc.; pur și simplu, toate sînt aici amestecate și apoi turnate într-un bronz nou, care este numai al lui Matei Călinescu. La fel, n-are rost să știm că Genu Gheiber a slujit drept „model” pentru Z.L. sau Tudor Topa pentru Anselmus – în orice caz, nu mai mult decât faptul că Georg Lukács i-a folosit drept „model” lui Thomas Mann pentru Naphta în *Muntele vrăjii*.

Viața și opiniile lui Zacharias Lichter este, într-adevăr, o operă, datorită coerenței sale poetice, avînd multe în comun din această perspectivă cu o altă capodoperă a coerenței poetice – *Jurnalul de la Păltiniș* al lui Gabriel Licăneanu. Iar efectele sociale și culturale ar fi putut fi similare, dacă n-ar fi fost accidentul biografic din 1973, al rămînerii lui Matei Călinescu în străinătate (ceea ce a făcut, de pildă, ca Z.L. să fie retrasă din bibliotecă, să nu poată fi introdusă în bibliografiile de seminar etc.).

Oricum, se pare că astăzi autorul are oarecare scrupule morale pentru faptul că, în 1969, cartea a putut trece de cenzură; să nu le mai aibă, decât cel mult ca pe o trufașă cochetație. Problema nu este că Matei Călinescu a fost îngăduit să-și publice cartea; problema e că de ce n-a mai putut scrie una la fel de puternică. Și va fi

fost tare greu, după ce ai scris *Viața și opiniile lui Zacharias Lichter*, să te ocupi de clasicismul european sau de post-modernism. Cu atât mai mult cu cât Z.L., personajul, îl judecă pe autorul său, iar autorul știe, tot timpul, aceasta. A și scris-o, de altfel, la sfîrșitul cărții, poate fără să fi vrut s-o spună, ca un adevărat profet: „O carte în care însăși flacăra lui Dumnezeu, în loc să ardă, va îngheța tot ce atinge”.

Cîte ceva despre ediții. Prefer ediția a II-a, cea cu copertă albastru închis; prima ediție este pe hîrtie proastă, cea de-a III-a plătește tribut vremurilor de acum: o copertă lucioasă și elegantă, cu o poză reproducînd un profet pictat de Michelangelo (cam cu prea multe drapaje ca să fie pe placul lui Z.L.), un caracter de literă cam mărunț, o punere în pagină care nu evită, uneori, înghesuiala – dar mai cu seamă o prefață inutil și apăsător anticomunistă. Era important, la primele două ediții, ca textul să nu umple hîrtia, ci să lase, pe trei părți, margini generoase, ce acum mi se par foarte în spiritul cărții (primatul tăcerii asupra flecărelilor, a nimicului asupra eficiențelor, a perplexității asupra „hârniciilor trîndave”, a golului în sens taoist asupra plinului economic); din păcate, acest mesaj subtil al cărții s-a pierdut la cea de-a III-a ediție. Și mai am o nemulțumire: prima ediție costa 3 lei, cea de-a II-a 4 lei – prețuri mult mai în spiritul ascetic al cărții decât cel de acum, cu destule zerouri, căruia îi pot reproșa o anumită lipsă de sens filosofic, de trimitere metafizică. Pe scurt, înainte cartea costa cît o piine și putea fi privată, și din acest punct de vedere, ca arătînd esența hrănirii; acum, Z.L. costă exact echivalentul unui dolar american.

august 1996

Adevărul literar și artistic nr. 346

- Hitler către Carol al II-lea: „Revizionismul nu poate fi evitat!”
- Mihai Ursachi: „Nichita Stănescu – poetul reprezentativ al comunismului românesc”
- La Muzeul Literaturii Române: „Lumea nu este perfectă” – Saviana Stănescu

- Elena Loghinovski: „Rusoaica” lui Gib Mihăescu și intertextul dostoevskian
- Cornel Radu Constantinescu: Aristocratica tradiție
- Costache Olăreanu: Iepurii lui Raphael
- George Cușnareanu: Visul unei morți de iarnă
- Magda Mihăilescu: Povestea „unui om timid devenit intimidant”

CENTRUL SOROS PENTRU ARTĂ CONTEMPORANĂ BUCUREȘTI

anunță programul ARTSLINK

Programul se adresează artiștilor și administratorilor unor organizații artistice care doresc să participe la schimburi culturale internaționale. Programul ARTSLINK oferă burse pentru tineri artiști și manageri culturali din Europa Centrală și de Est, care acoperă cheltuielile legate de o ședere de 5 săptămîni într-o instituție artistică americană. Instituțiile gazdă vor asigura pregătirea practică a bursierilor în domeniul lor de interes, avînd prilejul să participe direct la activitatea instituțiilor respective. De asemenea, ei vor putea să intre în contact cu artiști și alte organizații din comunitatea respectivă.

Domeniile artistice la care se referă programul sînt: artele vizuale, artele spectacolului, media, design, literatură. Prin managerii culturali înțelegem persoane care se ocupă cu administrarea unor instituții, organizații sau programe culturale. Nu vor fi acceptați studenți, amatori, critici, ziariști, persoane implicate în activitatea de cercetare și de învățămînt sau persoane care au mai beneficiat de această bursă în anii precedenți.

Înscrierea pentru participare la program se face pe formulare ARTSLINK. Candidații vor trebui să prezinte un scurt proiect pe care ar dori să-l realizeze ca bursieri ARTSLINK. Perioada de desfășurare a bursei va fi noiembrie–decembrie 1997.

Termenul limită de înscriere (depunere a dosarului): **2 decembrie 1996.**

Formulare și informații suplimentare puteți obține la:

CENTRUL SOROS PENTRU ARTĂ CONTEMPORANĂ, București, Calea Victoriei 141, et. 2, sector 1, CP 1-827, tel.: 311.21.92, fax: 311.21.93.

FUNDAȚIA SOROS PENTRU O SOCIETATE DESCHISĂ:

CLUJ, str. Țebei nr. 21, CP 1-73, 1-1084, tel.: 064/420480

TIMIȘOARA, str. Semic nr. 10, tel.: 056/199960, 130189

IAȘI, str. Moara de Foc nr. 35, et. 7, tel.: 023/252920, 252922.

„22” PE INTERNET

Începînd din această săptămînă puteți citi pe Internet cele mai importante articole din revista „22” la adresa: <http://www.sfos.ro/culture/22/>

CITITORII DIN STRĂINĂTATE

se pot abona la revista „22” acțiind la redacție (Calea Victoriei 120) costul abonamentului sau depunîndu-l în conturile deschise la Banca Comercială Ion Țiriac S.A. București, Str. Doamnei nr. 12:

(pentru dolari în contul 4024009230, pentru mărci în contul 4024009231, pentru francii francezi în contul 4024009235, pentru lire sterline în contul 4024009232, pentru francii elvețieni în contul 4024009233, pentru lire italiene în contul 4024009234) sau (pentru orice fel de valută) trimițînd un cec (money order) pe adresa: Revista „22”, Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România.

Pentru a nu se reține un comision foarte mare de către bănci, rugăm abonații cărora le stă în puțînă acest lucru ca plățile care se fac prin CEC (nu virament) să se facă prin CEC-uri plătibile în SUA și exprimate în dolari SUA sau prin CEC-uri exprimate în mărci germane și plătibile în Germania.

	1 an	6 luni	3 luni
- Europa occidentală:	80 \$ / 140 DM / 500 FF	40 \$ / 70 DM / 250 FF	20 \$ / 35 DM / 125 FF
	140.000 LIT	70.000 LIT	35.000 LIT
	56 £	28 £	14 £
	100 CHF	50 CHF	25 CHF

- Ungaria, Polonia, Cehia, Slovacia, Slovenia	40 \$	20 \$	10 \$
- Israel	60 \$	30 \$	15 \$

- SUA, Japonia, Australia	100 \$	50 \$	25 \$
---------------------------	--------	-------	-------

sau echivalentul în orice monedă convertibilă.

Revista „22” anunță exclusivitatea difuzării sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizați de redacție (inclusiv RODIPET) vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

